1994
MEDNARODNO LETO POSVEČENO DRUŽINI

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

SREČNO IN ZDRAVO
NOVO LETO 1994!
Urednistvo in uprava SD.

LETNIK XLIV JANUAR 1994 ŠT.1 NO.1

RAZMIŠLJANJE O SLOVENIJI OB VSTOPU V LETO 1994

Dr. Mate Roesmann

Ko smo začeli leto 1994, je primerno, da razmišljamo tudi o naši rojstni domovini Sloveniji in razpravljamo o njenem današnjem položaju in o izgledih za njeno bodočnost. Na rojstno domovino nas vežejo še vedno močno živi spomini navkljub dolgi dobi petdesetih let. Od domovine pričakujemo **popravo številnih krivic vseh vrst, ki jih je zagrešila komunistična revolucija in iz nje rojena komunistična oblast, krivic, ki jih je le zelo malo popravljenih.**

V prihodnjem aprilu bodo potekla že štiri leta odkar so bili slovenski komunisti prisiljeni opustiti oblastni monopol nad Slovenijo. Aprila 1990 so bile po šestdesetih letih prve svobodne volitve na Slovenskem in na oblast so prišli tudi nekomunisti.

Proces dekomunizacije in sestopanja z oblasti pa poteka zelo počasi. Navkljub izgubi monopola nad oblastjo se komunistična elita in njeni kadri še vedno tesno oklepajo oblasti, kjerkoli, kadarkoli in kakorkoli to morejo.

Komunisti so petdeset let gradili, utrjevali in neusmiljeno varovali svojo monopolno oblast. Komunistični sistem je bil najbolj totalitaren od vseh totalitarnih sistemov. Hotel je ustvariti novega človeka, prostega vseh tradicij, misli in meril zapadnega in krščanskega sveta. V zasledovanju tega cilja je bil dosleden, nepopustljiv, neusmiljen, barbarski in zločinski. Namen je komunistom posvečeval sredstva. Uspelo jim je zgraditi kolektivistično in plansko gospodarstvo in družbeno ureditev. Celotni pravni sistem so si ukrojili po svojih merilih. Uspelo jim je obvladati celotni vzgojni sistem od otroških vrtcev pa do univerze. S polastitvijo obveščevalnih medijev jim je uspelo popolnoma obvladati formiranje javnega mnenja. **Politični nasprotniki so bili onemogočeni z umori, zapori, izgoni, izgubami služb in premoženja. Ožigosani so bili kot narodni izdajalci, sovražniki ljudstva in družbeni škodljivci. Cerkev so omejili "na notranjo zadevo posameznika" in ji niso dovolili in dopustili, da bi imela kakršenkoli vpliv na javnost ali v javnosti.** Svoj gospodarski sistem so kasneje stalno popravljali z "reformami", pa ga niso nikdar popravili.

Na ta način je komunistični režim stiskal slovenskega človeka v svoj kalup in ga preoblikoval miselno in čustveno, ga trgal od vseh tradicij in odtrgal od še tistega političnega pluralizma in demokratičnosti, kar si jih je mogel nabrati v sorazmerno kratkem času svojega političnega življenja v zadnjih desetletjih habsburške monarhije in v prvem desetletju Jugoslavije. Tako je v petdesetih letih komunističnemu režimu uspelo utrditi svoj sistem, ljudi prisiliti, da so popustili, da so se mu vdali, ga sprejeli, ker jim pač drugega ni kazalo, ker ni bilo nobene izbire. Tako so se ljudje navadili in postali voljni živeti v takšnem sistemu, ki jim je končno - o tem so postali prepričani - zagotavljal vsaj neko stalnost in jih predvsem rešil osnovne skrbi za vsakdanje življenje. Rešil jih je bremena svobodnega, samostojnega odločanja in odgovornosti za lastne odločitve, obenem pa jih oropal človeškega dostojanstva. Režim jim je vbil v glavo, da je država tista, ki skrbi za njih blagor od rojstva do smrti; skrbi za njih vzgojo, delo, kruh, zdravje, zabavo, šport in kulturo. Ljudje so izgubili smisel za svobodo in sprejeli suženjski režim.

Po petdesetih letih je takšno mišljenje in navajenost na takšen gospodarski in politični sistem, ki jih v štirih letih ni bilo mogoče, oziroma jih niso hoteli radikalno spremeniti in odpraviti, še vedno v veliki meri v krvi in kosteh, dejanjih in nehanjih slovenskih ljudi. To je bil eden poglavitnih vzrokov, da so zadnje volitve decembra 1992 izpadle tako, kot so.

Nadaljnji vzrok - ravno tako važen - pa je nepripravljenost komunistične elite in njenih kadrov, ki so ostali na važnih položajih v državni upravi, v sodstvu, podjetjih in bankah, gospodarstvu, v sredstvih javnega obveščanja v družbenih ustanovah, da bi se odpovedali privilegijem in gmotnemu položaju, ki jih takšna mesta prinašajo v njih osebno korist, kakor tudi v korist "prenovljenemu" komunizmu. Vrana vrani oči ne izkljuje, pravi pregovor. Tako člani bivše partije ščitijo eden drugega. Čimveč jih je na takšnih mestih, toliko več zaščite imajo. Toliko manj starih in nekaj manj starih zločinov, pregreh in napak bo prišlo na dan, toliko dalj časa bodo lahko hlinili svojo nedolžnost. V resnici pa jim gre prenavljanje silno težko.od rok. Z vsemi močmi se trudijo, da bi ohranili staro, da bi ohranjali tisto kar sploh ne bi smelo nastati, a kar je nastalo, pa bi moralo zdaj že davno biti preteklost.

V času preurejanja in prehajanja iz kolektivističnega in planskega gospodarstva v tržno gospodarstvo - tukaj moramo priznati, da zgodovina ne pozna primera, ki bi si ga v takšnem slučaju mogli vzeti za vzgled - prevladuje veliko *pomanjkanje primernih in pravilnih pravnih in zakonskih določil, pa tudi volje od* strani preiskovalnih organov in organov pregona, da bi uveljavljali vsaj tiste, kar jih je. Zato se ne preprečujejo nepravilnosti v zvezi z upravljanjem in lastninjenjem družbenega premoženja. Ko je imela partija še monopolni položaj, je njena elita gospodarila, kakor se ji je zahotelo. Nekaznovano so kršili svoje lastne zakone in predpise. V mednarodnih poslih so se izurili v iskanju načinov, kako obiti pravne predpise. Opremljeni s tem "profesionalnim" znanjem spretno nadaljujejo še danes. V časih monopola ni bilo nobene kontrole in ni bilo treba nikomur odgovarjati, razen partiji sami. Sedaj pa se navkljub vsemu le bliža konec takšnih početij. Zato se trudijo, da ta konec ne bi prišel prehitro. Pri tem jim je narodni blagor, usoda delavstva, ugled države deveta briga. Imajo dvojni obraz. Z enim delajo vtis, da so še vedno zaščitniki delavstva, bojevniki za delavske pravice. Drugi obraz, ki ga seveda ne kažejo v javnosti, pa jih prikazuje kot najbolj grabežljive in primitivne kapitaliste, ki na svetu ne poznajo nič drugega kot samo sebe, ljudi, ki jih popolnoma nič ne briga obubožanje delavcev in kmetov, ki jih prav nič ne briga brezposelnost in ne blagostanje slovenske družbe. Socialne probleme družbe pa znajo demagoško izrabljati v svojo politično korist.

Pri vsem tem jim še uspeva, da kažejo kot krivce vsega zla in hudega, ljudi, ki niso nič krivi, ki hočejo na pravičen način popraviti krivice in napake njih vladanja in njih zavoženega gospodarstva. Partija je svoje člane mojstrsko naučila taktike metanja krivde na žrtve njih hudodelstev, kakor tat, ki v množici s prstom kaže na druge in vpije: "primite tatu".

Vse gospodarstvo in socialno zlo in hudo v današnji Sloveniji ima svoje korenine in vzroke v uresničevanju in vzdrževanju komunističnega gospodarstva in družbe, ki slone na utopičnih idejah in so bili zgrajeni in vzdrževani z zločinstvom in lažjo.

Pomislimo le na megalomansko planiranje velikih industrijskih podjetij, ki zaposlujejo veliko večino industrijskega delavstva, ki pa so brezupno nerentabilna. Pomislimo na Ljubljansko banko, ki je imela bančni monopol, ki so jo hvalisali kot "evropsko " banko, upravljali pa so jo dolžniki, ki so si kar naprej dajali in podaljševali svoja posojila, danes pa morajo nedolžni in nekrivi davkoplačevalci plačevati težke denarje za njeno sanacijo. To sta dva primera, ki dokazujeta kako težko, s kakšnimi žrtvami in kakšnimi stroški je povezano zdravljanje zavoženega gospodarstva. Takšno zdravljanje zahteva in prinaša mnogim brezposelnost, nove gospodarske težave in velika finančna bremena. Za vse težave in bremena, ki jih prinaša zdravljanje, sanacija in preobrazba gospodarskega in družbenega reda pa ni kriv tisti, ki hoče in dela na tem, da se gospodarstvo in družba postavijo na zdrave noge, ampak tisti, ki je gospodarstvo in družbo zavozil in postavil na napačne noge.

Medicinska veda začne s patologijo, ki razkriva, kje je vir in kaj je vzrok bolezni, kaj je narava bolezni in kako bolezen deluje in kakšne posledice povzroča. Nato pa medicina poišče in uporabi bolezni primerno zdravilo in zdravilni postopek. V današnjem položaju, ko je Slovenija takorekoč razklana med prerojenjem in ostajanjem pri starem, v času ko slovenski človek še niha med preteklostjo, katere zgrešenost in zlo se mu še nista razkrila v celoti in bodočnostjo, katere še ni popolnoma uvidel, je nujno potrebna patologija (in ne le anatomija) komunizma, da bodo ljudje spoznali komunizem kot moralno in družbeno bolezen. Ko bodo uvideli, kaj vse je komunizem povzročil in kaj je napravil iz njih, bodo tudi uvideli, da je najprej potrebno moralno prerojenje. **Moralno prerojenje je tisti osnovni pogoj brez katerega ne bo prišlo do resnične demokracije, boljše družbe in uspešnega gospodarstva.**

dalje na str.2

Narodna in univerzitetna knjižnica LJUBLJANA

slovenska
DRŽAVA
FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
$15.00 per year
$ 1.50 single issue
Advertising: $ .45 per agata line

Member of Multilingual Press Association of Ontario

Member of Canadian Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada
Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto, Ontario M6G 2T5
Edited by Editorial Board
Urejuje konzorcij Slovenske Države
Zastopnika:

Martin Duh
Calle 105, #4311
1653 Villa Ballester
Argentina

Ludvik Jamnik
79 Watson Ave.,
Toronto, Ontario
M6S 4E2
Kanada

TELEPHONE & FAX #: (416)-766-4848

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA $15.00, za Argentino in Brazilijo po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države $12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarija pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

RAZMIŠLJANJE O SLOVENIJI
nadaljevanje s strani 1

Čehom je naravo, delovanje in posledice komunizma razkril njih predsednik Vaclav Havel. Predsedniku Havlu se ne upa nihče očitati, da je antikomunist (s slabim prizvokom) ali pa da ga v njegovem mišljenju in delu vodi revanšizem.

(Mimogrede bodi omenjeno, da so Čehi imeli že pred Havlom znamenitega, svetovno znanega, liberalnega pisatelja, Karla Čapka, ki je že v tridesetih letih, pred drugo svetovno vojno, v času, ko je med slovenskimi kulturniki cvetel "salonski" komunizem, napisal lep in prepričevalen esej o naravi komunizma pod naslovom: "Zakaj nisem komunist?")

Prvega januarja 1990, dva dni po žametni revoluciji, potem ko je bil izbran za predsednika republike, je Vaclav Havel takole začel svoj novoletni pozdrav Čehom in Slovakom: "Dragi moji tovariši državljani! Preko štirideset let ste na ta dan poslušali od mojih prednikov različne variacije na isto temo: kako je naša država cvetela, koliko milijonov ton jekla smo producirali, kako srečni smo vsi, kako zaupamo svoji vladi in kakšne svetle perspektive se odpirajo pred nami. Prepričan sem, da me niste predlagali za mesto predsednika zato, da bi vam tudi jaz lagal."

Nato je dejal: "Najhujše dejstvo je, da živimo v moralno okuženem okolju. Ko govorim o moralno okuženem okolju..... govorim o nas vseh. Mi smo se privadili totalitarnemu sistemu, ga sprejeli kot dejstvo, ki ga ni mogoče spremeniti in mu tako pomagali k obstoju. Z drugimi besedami: mi smo vsi - čeprav razumljivo vsak v različni meri - odgovorni za delovanje totalitarne mašinerije; nihče od nas ni zgolj žrtev, mi vsi smo tudi njeni soustvarjalci. Zakaj govorim tako? Bilo bi zelo nespametno razumeti zapuščino zadnjih štirideset let kot nekaj tujega, kar nam je zapustil kak oddaljen sorodnik. Nasprotno, mi moramo sprejeti to zapuščino kot greh, ki smo ga zagrešili napram samim sebi. Če ga sprejmemo kot takega, bomo spoznali, da je naša naloga, in samo naša, da zaradi tega nekaj ukrenemo...."

Na te prodorne misli Vaclava Havla, ki ima več častnih doktoratov z znamenitih ameriških univerz, pa moram navezati misli iz izjave slovenskih škofov za Božič 1993, ki so najtehtnejše in najmodrejše misli, ki smo jih iz Slovenije slišali za Božič in konec leta.

Takole pravijo med drugim slovenski škofje: **"Danes pa se ob vesteh o dogodkih pri nas nekateri sprašujejo ali smo se tedaj res odločili za dosledno demokratično in pravno državo po evropskem vzoru, ali smo res prekinili s komunistično preteklostjo, ki je našemu narodu povzročila toliko vsestranske škode. Ali smo res sposobni in odločeni čim hitreje jasno in nedvoumno stopiti na pot, ki nas bo nekega dne pripeljala v enakopravno članstvo v veliki družini evropskih narodov..... Ob vsem tem smo hudo zaskrbljeni. Zato odločno pozivamo vse odgovorne ustanove in posameznike naj bolj nedvoumno in učinkovito spoštujejo voljo državljanov, ki smo se odločili za resnično demokracijo, dosledno uveljavljanje človekovih pravic in življenje v taki državi, kjer bodo moralna načela in njih ustrezni zakoni najvišji, edino in za vse obvezno pravilo življenja in ravnanja. Ob vsem, kar se dogaja v naši državi, smo slovenski škofje vedno bolj prepričani, kako dragocena je krščanska vera in morala, zato, da v njeni luči razlikujemo, kaj je dobro in kaj zlo. Hkrati pa nas skrbi dejstvo, da so številni kristjani spričo teh velikih in težkih nalog nedejavni, velikokrat med seboj usodno razcepljeni in celo ne razumejo pravega moralnega namena in smisla naših nastopov za pravičnost, mir, poštenje v politiki, gospodarstvu, šolstvu in na drugih področjih javnega življenja, temveč nasedajo propagandi tistih, ki hočejo naše zavzemanje za moralne vrednote očrniti kot nedopustno vmešavanje v politiko. Toda tudi politika je - kakor vse, kar človek dela - podvržena moralnim načelom. Zato se bomo za to zavzemali tudi v prihodnje, ker je to naša dolžnost."**

Dolžnost o kateri govorijo slovenski škofje, je dolžnost vseh Slovencev tudi nas Slovencev v svetu. Nismo še opravili svoje delo. Zato govorimo, pišimo, delajmo, žrtvujmo in molimo, da bi Slovenija čimprej izšla zdrava iz okuženega moralnega ozračja, da bi iz zdravih zgodovinskih korenin pognala nova, neokužena rast v dobro, človekovega dostojanstva vredno družbo.

V SPOMIN DR. CIRILU ŽEBOTU

9. januarja je poteklo pet let odkar je na svojem domu v Washingtonu, D.C., umrl velik Slovenec in ameriški univerzitetni profesor dr. Ciril Žebot.

Dr. Ciril Žebot je bil prav gotovo ena najmočnejših osebnosti slovenske politične emigracije, ki je močno vplival tudi na mišljenje in politični razvoj v domovini. Bil je protagonist slovenske državne misli, ki je iz semena dozorela v sad. Od mladosti pa do svoje smrti je bil predan delovanju za slovensko stvar in bil najtesneje povezan s slovenskim narodnim in političnim razvojem ter dogajanji. Bil je izredno delaven, najprej v domovini, po umiku iz domovine pa v emigraciji. Njegovo narodno delovanje ga ni prav nič oviralo v zasledovanju ugledne akademske kariere, nasprotno, dopolnjevalo jo je.

Knjigo "NEMINLJIVA SLOVENIJA" je dr. Žebot posvetil trem velikim možem, ki so ga navdihovali, učili, vodili in napolnjevali z ljubeznijo in spoštovanjem do lastnega naroda. To so: njegov oče Franjo Žebot, poslanec in mariborski podžupan, ki je umrl aprila 1945. v Dachau; slovenski narodni voditelj dr. Anton Korošec in pa duhovnik, mladinski voditelj, izvedenec za narodnostna vprašanja, znanstvenik, videc in mučenec dr. Lambert Ehrlich. Dr. Ciril Žebot je ostal zvest svojim vzornikom in ni popustil pri delu za uresničevanje njih idej in ciljev.

Smrt je zrušila dr. Cirila Žebota ravno v času, ko je slovenski narod stal na pragu najpomembnejšega zgodovinskega preloma. Prekmalu je umrl. V tolažbo pa nam je, da seme njegovih misli v domovini in v svetu ni padlo med trnje in osat, ampak v dobro zemljo.

Dr. Mate Roesmann

KAM JE VODSTVO SKD ODVEDLO STRANKO?

V Svobodni Sloveniji je bil 30. septembra objavljen govor Marijana Lobode, ki ga je imel 5. septembra na spominski proslavi v spomin Leona Rupnika, dr. Lovra Hacina, Gregorija Rožmana in drugih njihovih sodelavcev. V njem med drugim ugotavlja, kako se je v Sloveniji le malo spremenilo, saj je v rokah komunistov ostalo skoraj vse, stari partijci in revolucionarji živijo še naprej z vsemi privilegiji ter umirajo ob vseh časteh, da se pošteni ljudje še naprej boje odkrito govoriti itd.. Vse to je povsem res. Kot je tudi res, da ne bomo nikamor prišli, če se bomo ob tem sprenevedali ter za takšno stanje vedno znova krivili (samo) komuniste oziroma tiste, ki so se iz njih preobrazili. To pišem zato, da pokažem na enega glavnih krivcev za takšno stanje. Sedanje stanje namreč nikakor ne bi bilo potrebno, da je takšno kot sedaj je. Pa naj kdo hoče to še tako zamegljevati.

Vemo, kako je Demosova vlada in koalicija neslavno razpadla. Na eni strani zaradi vrinjencev, na drugi pa zaradi prevzetnosti in velikih zamer med prvaki Demosa. Sredi avgusta 1992 so Slovenski krščanski demokrati in Cerkev (njihovi predstavniki namreč vodijo upravni odbor) iznenada zamenjali vse tri glavne urednike pri časniku Slovenec. Edini argument, pa še tega smo morali izsiliti, je bil, da naj bi novi uredniki vsebino časopisa razširili ter s tem še bolj povečali naklado. Pred tem januarja 1992, je imel Slovenec 8.000 izvodov naklade, že junija pa solidnih 27 000, avgusta pa je torej sledila čistka. Zamenjava je bila narejena prav v času, ko se je začela predvolilna kampanja (mesti glavnega in odgovornega urednika sta zasedli osebi, ki sta se doslej ukvarjali izključno s kulturo, ne pa s politiko).

Ostanki Demosa (predvsem SLS in LS) so takrat (v predvolilnem času jeseni 1992) hoteli, da bi skupaj z SKD ponovno ustanovili koalicijo. SKD se je nekaj časa res obnašala, čeprav ves čas z distanco, kot da je v tej koaliciji desnih strank pripravljena sodelovati. Vendar je zadnje tedne pred volitvami ubrala povsem samostojno pot in tako je desna koalicija propadla. Medtem pa si glavni tajnik SKD Edvard Stanič na rednih novinarskih konferencah stranke (te so vsak petek) ni mogel kaj, da skoraj vedno ne bi izjavil kakšne pikre na račun SLS. In te Staničeve pikre moramo poslušati vse do danes, torej že več kot eno leto. Od januarja, ko je vrh stranke v vladi, vodi stranko praktično sam. Kdo in zakaj ga je v stranko pripeljal, se ne ve. Ve se le to, da je bil Stanič pred tem vodja splošnega sektorja v tovarni Anhovo, za to funkcijo pa se ve, da so jo lahko pod komunizmom opravljali le najbolj preverjeni ljudje. Ob nedavnem sprejemanju zakona o družbi za izgradnjo avtocest se je Stanič večkrat omenjal. Družba bo upravljala z velikim kapitalom, koalicija pa je dosegla, da bo tako rekoč brez nadzora. Večinski delež družbe (51 odstotkov) sicer res mora biti slovenski, vendar v ozadju že čakajo družbe (z slovenskimi ljudmi), predvsem v Italiji, ki bodo pograbile in zagospodarile nad slovenskim prostorom in premoženjem. Prav Stanič igra tu eno od odločilnih povezovalnih vlog (družba Adria).

To je Slovenija danes. Mafija, nekateri jo imenujejo rdeče--črna, še razrašča s takšno hitrostjo, da lahko javnost to početje le nemočno opazuje. Na volitvah 6. decembra 1992 je največ glasov dobila LDS. Sredi decembra, ob sestavljanju nove vladne koalicije, je SKD dala SLS pogoj, **naj se takoj združita**. To seveda ni bilo realno, saj bi takšno hitro združevanje med terenskimi odbori obeh strank povzročilo huda rivalstva, ki bi lahko marsikje pripeljalo do razsula. SLS združevanja seveda ni nikoli izključevala, pač pa je za prvo fazo zagovarjala tesno (koalicijsko) sodelovanje. Tako kot pred tem v Demosu in (neuspešno) pred volitvami. O tem pa SKD ni hotela nič slišati, le v nedogled je ponavljala strogi pogojnik: **ali takojšnja združitev ali pa nič.** Če danes pogledamo nazaj, potem lahko tudi v iskrenost decemberskega pogojnika s takojšnjim združevanjem podvomimo, saj se je predsednik SKD Lojze Peterle ter tudi ostali iz vrha stranke januarja 1993 z lahkoto odločil za koalicijsko sodelovanje z bivšimi komsomolci ter komunisti. Komunisti so s tem doživeli eno največjih zmag v zadnjih letih, saj se s Peterletom kot zunanjim ministrom kažejo v svetu (kot demokratična država), hkrati pa so obdržali ter nazaj vzeli še tistih nekaj mest, ki so jih z Demosom izgubili. Mali košček pogače, ki so jo odrezali SKD, zanje ne pomeni prav nič, glede na sigurnost vladanja, ki so jo s tem pridobili.

In sedaj k bistvu. Res, da se je pri nas Poljska zgodila že decembra 1992, vsaj kar se volitev tiče. Nikakor pa ni res, da bi komunisti lahko zavladali tako mirno, kot so. Situacija za desnico nikakor ni bila tako črna, kot to bolj ali manj uspešno prepričuje vrh stranke SKD. Vodstvo SKD bi se moralo takrat s trenutnim volilnim porazom sprijazniti ter ob tem napeti vse sile za rešitev iz te situacije. Če bi se takrat (in kdaj koli kasneje) koalicijsko povezali z SLS (**ne pa izsiljevali s takojšnjim združevanjem**), bi bila to najmočnejša politična sila. Levica bi ob njej le težko sestavila vlado, če pa bi jo že, bi težko vladala. Samo nekaj mesecev bi bilo potrebno in mandatarstvo bi pripadlo koaliciji SKD-SLS. In takrat bi bil njihov mandatar tisti, ki bi LSD lahko povabil v vladno koalicijo, ne pa, da se je vodstvo SKD prepustilo, da jih je v vlado povabil dr. Janez Drnovšek in jim (z lahkoto, glede protiuslug seveda) odrinil nekaj stolčkov. Stolčkov, ki so za Slovenijo katastrofa. Še posebej za tisti del Slovencev, ki je bil zaradi komunistov kakor koli prizadet. Zaradi tega se družba pospešeno mafizira, ni nobene ustvarjalnosti, vsi iščejo samo luknje, kako bi se okoristili. Najhuje je to, da v Sloveniji ni medija, ki bi o tem pisal. Večina medijev, ki so seveda levičarski, za to ni zainteresirana, časnik Slovenec pa, ki bi edini lahko, pa je od avgusta 1992 povsem pod nadzorom. Ljudje so z njim sicer razočarani (zato je izgubil okoli deset tisoč naročnikov), ne vejo pa, kakšna politika je v ozadju. Nasploh so ljudje (oziroma volilci), ki so desno usmerjeni, še posebej pa volilci SKD, povsem zbegani. Vrh stranke

dalje na str. 3

Moralna načela so za vse obvezno pravilo življenja

Izjava slovenskih škofov za božič 1993

DRUŽINA 49—50 — 19. decembra 1993

Ob bližnjih božičnih praznikih, ob prazniku sv. družine, s katerim se začenja mednarodno leto družine, in ob novem letu, ki ga začenjamo s svetovnim dnevom miru, se slovenski škofje obračamo na slovenske katoliške vernike in vse ljudi dobre volje z najlepšimi voščili in željami. Želeli bi, da bi te pomembne dneve praznovali z upanjem, da bo prihodnje leto za nas vse leto resničnega in vsestranskega, predvsem pa moralnega napredka.

Razmere, v katerih živimo, vedno bolj zahtevajo tak moralni napredek in moralno prenovo. Skupaj z večino naših sodržavljanov smo prizadeti ob vedno novih odkritjih nepoštenosti, s katerimi nas seznanjajo sredstva javnega obveščanja. Medtem ko se z ene strani povečujejo stiske številnih naših državljanov, ki izgubljajo delovna mesta ali pa za svoje težko delo dobivajo nezadostne prejemke, vidimo, da se na drugi strani nekateri na veliko okoriščajo na način, ki ne škoduje samo našemu gospodarstvu, ampak prav tako tudi moralnemu ugledu naše mlade države.

26. decembra letos bodo minila tri leta, odkar so se državljani Slovenije s prepričljivo in velikansko večino izrekli za življenje v samostojni in neodvisni državi. Naši prijatelji v drugih državah so našo odločnost spoštovali in nas sorazmerno hitro priznali kot suvereno državo. Danes pa se ob vesteh o dogodkih pri nas nekateri sprašujejo, ali smo se tedaj res odločili za dosledno demokratično in pravno državo po evropskem vzoru, ali smo res prekinili s komunistično preteklostjo, ki je našemu narodu povzročila toliko vsestranske škode, ali smo res sposobni in odločeni čim hitreje jasno in nedvoumno stopiti na pot, ki nas bo nekega dne pripeljala v enakopravno članstvo v veliki družini evropskih narodov. Ti dvomi imajo podlago predvsem na tem izjemno zaskrbljujočem in žalostnem dejstvu, da so nepoštenosti in nepravni posli lahko tako dolgo uspevali brez učinkovitega posega odgovornih državnih ustanov, da se zadeve ne razčiščujejo, da ostajajo ljudje, ki so vanje vpleteni ali pa ob njih niso ustrezno ukrepali, še naprej na svojih odgovornih mestih v državi, da po skoraj štirih letih parlamentarne demokracije ostajajo minule krivice neporavnane, da se vračanje krivično odvzetega premoženja velikokrat namerno zavlačuje in se privrženci prejšnjega totalitarnega režima lahko tako uspešno, vedno bolj samozavestno in organizirano postavljajo po robu vsemu, kar bi pomenilo, da smo resnično prekinili s preteklostjo, ki je kriva za naše splošne in žalostne razmere.

Ob vsem tem smo hudo zaskrbljeni. Zato odločno pozivamo vse odgovorne ustanove in posameznike, naj bolj nedvoumno in učinkovito spoštujejo voljo državljanov, ki smo se odločili za resnično demokracijo, dosledno uveljavljanje človekovih pravic in življenje v taki državi, kjer bodo moralna načela in njim ustrezni zakoni najvišji, edino in za vse obvezno pravilo življenja in ravnanja.

Ob vsem, kar se dogaja v naši državi, smo slovenski škofje vedno bolj prepričani, kako dragocena je krščanska vera in morala za to, da v njeni luči razlikujemo, kaj je dobro in kaj zlo. Hkrati pa nas skrbi dejstvo, da so številni kristjani spričo teh velikih in težkih nalog nedejavni, velikokrat med seboj usodno razcepljeni in celo ne razumejo pravega moralnega namena in smisla naših nastopov za pravičnost, mir, poštenje v politiki, gospodarstvu, šolstvu in na drugih področjih javnega življenja, temveč nasedajo propagandi tistih, ki hočejo naše zavzemanje za moralne vrednote očrniti kot nedopustno vmešavanje v politiko. Toda tudi politika je — kakor vse, kar človek dela — podvržena moralnim načelom. Zato se bomo za to zavzemali tudi v prihodnje, ker je to naša dolžnost.

Zato vas, dragi verniki, in vse ljudi, ki delite z nami našo zaskrbljenost, vabimo, da še posebno ob dnevu miru, s katerim bomo začeli novo leto, v molitvi priporočimo našo domovino Bogu, da bo njegov blagoslov spremljal in podpiral plemenita prizadevanja vseh, ki se trudijo za skupno blaginjo in za moralno obnovo naše domovine.

Koper, Ljubljana, Maribor, 14. decembra 1993

V imenu Slovenske škofovske konference
ALOJZIJ ŠUŠTAR
ljubljanski nadškof in metropolit
predsednik SŠK

KAM JE VODSTVO SKD ODVEDLO STRANKO?

nadaljevanje s str. 2

jih je prepričal, da druge možnosti ni bilo, in da bodo tako vsaj malo vplivali na vladanje levice. Da pa bi jim nekdo nalil čistega vina, pa pri sedanji medijski zapori, ni možnosti. SKD bi lahko iz vladne koalicije sicer izstopila kdajkoli, vendar se je vrh stranke že tako vsidral na tistih nekaj podarjenih stolčkih, da za to skoraj več ni možnosti. Če je kdo omenil, da so sedaj, po vseh zadnjih izkušnjah z levico, spet možnosti za obnovitev Demosa, so z vrha SKD takoj pohiteli, da so prav nekateri iz Demosove koalicije rušili in na koncu spodnesli Peterletovo vlado. To je sicer res, vendar v politiki takšni očitki, še posebej, če se jih nekdo oklepa tako krčevito, kot SKD, na drugi strani pa ima za alternativo samo brezobzirno kolaboracijo z bivšimi komunisti, ne vodijo nikamor drugam kot v propad. Če seveda ne odštejemo (ali vzamemo v zakup) dejstva, da so se nekateri ljudje pripravljeni povezati s samim peklenščkom, kot pa brzdati svojo objestnost, zamerljivost in slo po udobnih stolčkih. Krivda za klavrn razpad Demosa je povsem enakomerno razdeljena med vse njegove sestavne dele. Za razpad nikakor niso krivi le demokrati (DS) in mogoče še kdo, kot to hočejo prikazati v vrhu SKD, ampak so ravno toliko krivi tudi oni. Sam bi jim na primer lahko naštel veliko napak, venda to ni namen tega pisanja (saj sem jim tako ali tako več kot preveč moral našteti iz časa po volitvah 6.12.1992).

Velikokrat sem v zadnjih mesecih slišal eno najbolj spreobrnjenih grdobij, namreč, da je za vse kriv Podobnik (predsednik SLS), saj se ni hotel združiti z SKD. Mnogi ljudje, ki to govorijo, v to celo verjamejo. Tudi to priča, da je zaradi medijske zapore uspelo vrhu SKD krivdo zvaliti na drugega. Ti isti ljudje so celo toliko slepi, da to Podobniku z lahkoto očitajo, niti na kraj pameti pa jim ne pade, da bi ob tem videli načelno politiko SLS ter na drugi strani izredno škodljivo kolaboracijo SKD, ki bo šla v zgodovino. (Mimogrede: ta kolaboracija se nikakor ne da primerjati s tisto iz druge svetovne vojne, saj sedaj vrha SKD noben ne terorizira in ubija, kot se je to dogajalo ob začetku okupacije 1941/42).

Dr. France Bučar že dalj časa poudarja, da tisti, ki v politiki zaradi trenutnih (skupnih in posameznih) interesov ne ve zamer odriniti v stran, nima v politiki kaj iskati. Žal nekateri za to misel niso dorasli. Raje poudarjajo nekakšen pragmatizem ob vstopu v sedanjo vladno koalicijo, kot da bi zagovarjali pragmatizem iz Bučarjeve misli.

Vsaj od pomladi naprej, če že ne takoj po streznitvi po volitvah, stranke nekdanjega Demosa izjavljajo in seveda v parlamentu delajo tako, da se povsem jasno vidi, da bi se koalicija strank, ki so bile v nekdanjem Demosu, lahko takoj spet povezala. Najbolj preprosto seštetje glasov pokaže, da je v sedanjem državnem zboru to mogoče. Seveda bi brez razširitve koalicije z LDS šlo težko. Bistvo vsega je v tem, da bi bila to desnosredinska koalicija, ne pa levosredinska, kot je sedaj.

Politiko, ki jo je v zadnjem letu vodila SKD, bi lahko z eno besedo res poimenovali s pragmatično, vendar pragmatično v najslabšem smislu, saj je bila ta politika brezobzirna in povsem v nasprotju z interesi njihove volilne baze. Posledica te politike je, da je Demos nemogoče obnoviti, saj so razmere Demokratsko stranko in Zelene--ESS (obe stranki se združujejta s Socialistično stranko) potisnile k levici. Napoveduje se celo združitev te nove stranke z LDS in vprašanje je, ali bi bila po novih volitvah močnejša povezana stranka SKS --SLS ali okrepljena LDS. Vsekakor se napaka volitev iz decembra 1992 ne bi smela več ponoviti. Dejstvo je, da bi takrat trdna koalicija SKD SLS NDS LS dobila mandatarstvo in bi potem ona bila tista, ki bi v vladno koalicijo povabila LDS. Napako je moč popraviti, vendar je veliko vprašanje, ali bo svet SKD lahko odstranil z vrha stranke nekatere ljudi, ki so za popravo napake izpred dobrega leta glavna ovira (mišljen je predvsem Edvard Stanič, čeprav bi morala stranka premisliti tudi, koliko prispeva k kvaliteti njene politike Ivan Bizjak).

S tem pisanjem sem hotel opozoriti na bistvo problemov, saj nekateri kažejo samo na levico in na ponovno dekomunizacijo Slovenije, ne pokaže pa (ali pa nočejo pokazati) na tiste, ki so komunistom to omogočili.

Ivo Žajdela

NOVI UDAR SPOMENKE HRIBAR

Ivo Žajdela

Spomenka Hribar se je v Novoletni prilogi Dela (31. decembra 1993) v svojem zapisu Strah pred svobodo spravila predvsem na slovensko Katoliško cerkev. Povod ji je zadnja izjava Slovenske škofovske konference, ki se dotika sedanjega močvirnatega stanja v slovenski politiki. Cerkvi očita, da se ni opravičila svojim vernikom za vlogo, ki jo je odigrala med drugo svetovno vojno. Ob tem naj omenimo samo tri pridige, ki jih je imel nadškof dr. Alojzij Šuštar v letu 1993 pred številnim občinstvom pri Lipi sprave, v Kočevskem rogu in na Turjaku ob 50-obletnici padca. V teh pridigah sta od začetka do konca prevladovali besedi **sprava** in **odpuščanje**. Beseda **resnica** (razkrivanje resnice) je bila med njima skoraj zakrita. Lahko bi rekel, da je bila ob spravi in odpuščanju zadušena. Potem pa se ti kot strela z jasnega pojavi Hribarjeva, ki tej Cerkvi očita vmešavanje v politiko in nepripravljenost zaprositi za odpuščanje. Ne vem, če je bila ob Lipi sprave, v Rogu ali na Turjaku. Verjetno je ni bilo, niti ni kasneje prišlo do nje, kaj je nadškof v pridigah venomer ponavljal, ker si drugače ne morem zamisliti, da bi tej Cerkvi tako vztrajno očitala nepripravljenost za posluh do slovenske kalvarije. Ob tem seveda ne smem reči, naj se Cerkev pred njenimi očitki brani sama, ker se bojim, da bo to sicer počela, vendar ne v pravi smeri: pod občutkom krivde, kar terja Hribarjeva. To se je namreč ne tako daleč nazaj ob očitkih **revanšizma** zelo uspešno že dogajalo.

Hribarjeva za nastanek vaških straž sicer še zapiše, da je bil "konkreten povod" zanj "komunistično razredobojno nasilje", čeprav pred tem trdi, "da je Cerkev soodgovorna za državljanski spopad med drugo svetovno vojno". Zanj naj bi bila kriva "srčika cerkvenega političnega nauka", "antikomunizem" in "nesorazmerno propagandno bojevanje", "pravo histeriziranje", "proti brezbožnemu komunizmu", ki ga takrat, pred drugo svetovno vojno, po njenem v Sloveniji še ni bilo. Cerkev naj bi ga prav s tem "histeriziranjem" oziroma s to besnostjo, kot zapiše, "s svoje strani priklicala".

Kaj Hribarjeva vendar počne z osnovnimi zgodovinskimi dejstvi? Naj na nekatera opozorim. Kako se je končala ruska boljševiška revolucija? Kaj se je v Stalinovi Sovjetski zvezi dogajalo z državo in ljudmi, predvsem z kmeti? Ali so bile Stalinove čistke v 30. letih za svet zgolj eksotika, medijska tema? Če kdo še ne ve, o čem sta slovenska časnika Slovenec in Jutro pisala v tridesetih letih, naj si ju ogleda, ali pa vsaj polista po knjigi Marka Jenšterleta **Pogledi na Sovjetsko zvezo**. Gre za pogosto in objektivno poročanje, predvsem Slovenca, o dogajanjih v Sovjetski zvezi. Kaj se je dogajalo med špansko državljansko vojno? Čeprav so bile grozljive številke o žrtvah te vojne, ki je poleg vsega drugega jasno pokazala, kdo so komunisti in kaj počnejo, znane veliko kasneje (da je na primer bilo ubitih kar 11 škofov in 6700 duhovnikov in redovnic), se je že takrat jasno vedelo, kaj se tam dogaja. V Sloveniji pa imajo španski borci še vedno vse privilegije. Hribarjeva zapiše, da v Sloveniji pred drugo svetovno vojno ni bilo komunistov. Dejstva (osnovnošolska) so seveda drugačna. Čeprav jih je bila le peščica, njihovi spomini jasno pričajo, za kakšno ideologijo jim je šlo. To temo je dobro obdelal Bojan Godeša v zborniku SAZU Slovenski upor 1941 (Ljubljana, 1991), njegov prispevek nosi naslov Priprave na revolucijo ali NOB?.

Danes so časopisi spet polni psovk o izdajstvu. Nihče se še ni lotil raziskave, kaj ta beseda sploh pomeni, še posebej za obnašanje obeh strani med okupacijo. Kdo je koga izdajal? Končno se bo le treba lotiti tudi komunistov oziroma partizanov in se začeti spraševati, kdo je izdal (za)upanje in osvobodilno idejo ter komu in s kakšnimi sredstvi? Doslej smo bili z indoktrinacijo o izdajstvu na eni strani tako prekvašeni, da sploh nismo bili sposobni premisliti, kaj vse ta beseda sploh lahko pomeni. Kako je bilo torej z izdajstvom pri komunistih in kakšne razsežnosti je le-to dobivalo? Najprej so zlorabili veliko idejo o uporu oziroma narodnoosvobodilnem gibanju. To so počeli, čeprav zelo prikrito, prikrito predvsem z močno propagando, z revolucijo in pobijanjem drugačemislečih. Mnogi so propagandi nasedli, saj je šlo za okupacijo kot najmočnejšo narodno preizkušnjo, in početju komunistov niso pripisovali slabih namenov. Ponavljanje floskule

dalje na str. 4

NOVI UDAR SPOMENKE HRIBAR

nadaljevanje s str. 3

izdajalci je bilo za mnoge prepričljivo. Nešteto primerov poznam, ko so ljudje še vse do poletja 1942 podpirali odpor in pogum odpornikov. Ker pa so se morali vedno znova srečevati z brezobzirnim ubijanjem, ki je bilo pospremljeno z (prozornimi) komunistično-partizanskimi parolami, so se začeli obračati vstran. Komunistično početje je spomladi in poleti 1942 dobilo takšne razsežnosti, da so se cele vasi znašle med kladivom in nakovalom nasilja. Pahnjene so bile (ni bilo drugega izhoda) za iskanje zaščite pri manjšem (manj nasilniškem) zlu, začele so se zatekati po zaščito k okupatorju. K nečemu najhujšemu, saj so bile predvsem noči ter tisti, ki so prihajali z njimi in s svojimi dejanji še bolj zlovešči. Če sem prej navedel še neraziskano belo liso ob izrazu izdajstvo, naj tu omenim še eno zelo pomembno. Nihče se še ni lotil proučitve psiholoških stanj, ki nastanejo, ko te nekdo prisili v takšno skrajnost (moralno in vsakršno), kot je iskanje pomoči pri okupatorju ter s tem neke vrste sodelovanje z njim. Svet je o tem problemu, ki je skoraj nujen za vsako vojno, kaj šele za revolucijo v pogojih okupacije (!), mislil še mnogo pred tem in oblikoval določila mednarodnega zasedbenega prava (Haške konvencije).

Še veliko bolj absurden in neresničen (skregan z osnovnimi zgodovinskimi dejstvi) je očitek, da je "*domobransko vojsko s prisego za boj proti komunizmu* vred **utemeljevala** (osmišljala) v imenu vere - slovenska Katoliška cerkev!" (podčrtala S.H.). Če bi to trditev napisal nekdo, za katerega bi si mislil, da ne pozna osnovnih dogajanj (procesov) med okupacijo Slovenije, bi mogoče molčal. Ker nam to ponuja Spomenka Hribar, glede na to, kaj je preučevala v prejšnjih letih, ni mogoče več molčati. Tu očitno več ne gre za poenostavljanje, ki bi služilo graditvi neke druge zgodbe, ampak gre za zamolčevanja (sedaj vendarle že) splošno poznanih dejstev. Kaj se je torej dogajalo tisto poletje in jesen 1943 (seveda po vsem tem, kar se je že zgodilo v letih 1941 in 1942!)? Ob kapitulacije Italije in s tem "sprostitve nevarnosti" so komunisti nekatere svoje glavne enote premestili z drugih predelov Slovenije na Notranjsko in Dolenjsko. S tem so lahko glavnino svojih partizanskih (ali, če kdo hoče, narodnoosvobodilnih) sil pognali proti vaškim stražam in slovenskim četnikom (narodnoosvobodilna vojska!). Poleg tega niso niti malo pomišljali (tu morala nastopa celo dvakrat) - ne takrat ne do danes - in so se povsem povezali z Italijani. Z okupatorjem torej, ki je pred tem storil nad slovenskimi ljudmi in domovi ogromne zločine! Za to povezovanje in sodelovanje imamo danes na voljo številna pričevanja, le pogledati (in premisliti) jih je treba. Ne le, da so septembra 1943 partizani/komunisti Italijane pospremili proti domu, ne da bi ob tem enemu samemu (okupatorju) skrivili las na glavi, temveč so jih celo vpregli v svoj *uničevalni stroj proti Slovencem. Kaj je torej s temi* izdajalskimi dejanji in koliko so potem ta vredna? Desetine in desetine komunističnih (in z druge strani) knjig govori o takratni partizanski/komunistični moriji nad Slovenci. Moriji nad morijami! Turjak, Grčarice, Begunje pri Cerknici, Bloke, novomeško okrožje ter Zameško. Le pri Zameškem se je partizanska objestnost spremenila v pokop v lasten grob, ki so ga namenili svojim sorojakom. Za temi revolucionarnimi, bratomorilskimi, objestnimi, ali kakorkoli jih že imenujemo, partizanskimi napadi so takoj sledile množične morije razoroženih (golorokih) jetnikov: poboj ranjencev na Turjaku ter poboji jetnikov pri Velikih Laščah, Mozlju, Jelendolu, v Medvedjekovemu gozdu, na Travni gori ter na Mačkovcu. Medvedjekov gozd in Mačkovec sta še povsem nerazkrita, čeprav ni nič kaj bolje niti z odkritji pri Mozlju in na Travni gori. Na Mačkovcu so bile partizanske morije tudi v drugih obdobjih, ne le po Turjaku jeseni 1943. Spomenka Hribar pa zapiše, da je domobranstvo (ki je nastalo takoj po vsem tem, kar sem navedel!) "utemeljevala in osmišljala" slovenska Katoliška cerkev. Kar tako, iz lastne zabave, ali kaj? Ali morda zato, da bi z domobranci uničevala partizane oziroma narodnoosvobodilno vojsko? Neverjetno, s kakšno lahkoto in neodgovornostjo se v tej Sloveniji še vedno lahko pomešajo pojmi, kdo je za kaj odgovoren ter kdo je kaj povzročil? Današnji čas oziroma zmeda (manipulacije) z resnico omogočata celo trditve, da bi se lahko domobranci priključili partizanom in skupaj napadli okupatorja. Ob takšnih fantazmah se spregleduje *bistvo, to je komunistična revolucija v pogojih okupacije.* Ob tem naj omenim še en prispevek iz zbornika SAZU **Slovenski upor** 1991, ki ga je napisal dr. Janko Pleterski (**Problemi součinkovanja narodne in socialne revolucije v nastopu Osvobodilne fronte in pojavov antikomunizma**). Gre za zgleden primer, kaj se zgodi, ko kdo zamolčuje poglavitne stvari in ob tem povsem pomeša pojme (predvsem narodna revolucija ter faze socialne revolucije). V tem primeru je to doktor zgodovinskih znanosti, ki so ga poleg tega v letu 1993 sprejemali medse na SAZU. To je podoba Slovenije in njene znanosti. Mimogrede, Pleterski je to pisarijo objavil tudi v svoji knjigi **Senca ajdovskega gradca** (leta 1993 podprti z subvencijo Ministra za znanost in tehnologijo RS), hkrati pa mu je predsednik Slovenije Milan Kučan na prsi obesil najvišje državno odlikovanje.

Hribarjeva v zadnjem času na dolgo in široko opozarja oziroma že kar kliče k alarmu pred sovraštvom, v katerega naj bi zabredli Slovenci. Ko ga osmišljuje s tistimi, ki iščejo sovražnike okoli sebe, hote ali nehote sama označi ciljno skupino, ki jo je treba zaustaviti. To je predvsem Cerkev in še kdo. Vendar, marsikdo bo njeno pisanje, v katerem je toliko opozoril pred sovraštvom in delanjem sovražnikov, komentiral, da z njim pravzaprav sama na "najboljši možni način" ustvarja sovraštvo in ga ščuva proti določeni ciljni skupini. Na "najboljši možni način" zato, ker Spomenka Hribar ni kdorkoli in bo njeno pisanje za marsikoga delovalo zelo prepričljivo.

Hribarjeva je že leta 1990 (Demokracija, 9. oktobra) proti nekemu mojemu pisanju uporabila frazo "Biti sodnik je vendar božje!". Moram priznati, da me je takrat s temi vzvišenimi besedami uspela zmesti. Ko jih sedaj, več kot tri leta kasneje, znova uporabi, lahko le z žalostjo ugotovim, da gre za zlorabo teh velikih besed. Ali je prizadevanje za uveljavitev resničnejše podobe nekega zakritega časa ter odgovarjanje na manipulacije in sprenevedanja res lahko v službi ustvarjanja novega sovraštva? Ali morda celo poseganje na Božje področje, če si lahko dovolim malo pikrosti? Če je to (po njenem seveda) res, potem jo sprašujem, ali se kot ena glavnih oseb nekdanjega Demosa ne čuti prav nič sokriva, da so temeljni vzvodi za razkrivanje resnice, kaj šele za popravo krivic in pravno ureditev tega dela naše polpreteklosti (tu gre za široko področje: od odkritja vseh grobišč ter pokopa vseh mrtvih, vračila odvzetega premoženja in zakonske ureditve statusa vpletenih v državljansko vojno do prenehanja stigmatiziranja naših zdomcev, ki se zaradi *vsega navedenega upravičeno še naprej lahko počutijo* politične emigrante), ostale ne le neurejene, ampak potlačene nazaj v močvirje sprenevedanja in oholega obnašanja ob številnih privilegijih (seveda s pomočjo totalne indoktrinacije)?

KANADSKA - SLOVENSKA IDENTITETA
KAJ JE? KAJ BI LAHKO BILA?

PAVEL F. KREVS

V tekočem letu 1994 se približujemo mnogim pomembnim obletnicam. Ena izmed teh bo petdesetletnica največje slovenske tragedije, ko je bil slovenski narod vržen v komunistično revolucijo. Rezultat je bil nečloveško ubijanje in množični beg Slovencev iz domovine. Del te slovenske diaspore se je tudi naselil v Kanadi, v veliki večini v Torontu in njegovi okolici. Ta skupina političnih beguncev ali izgnancev pred komunistično oblastjo v Sloveniji, je začela ustvarjati domove in družine. V novi domovini so se v svojem ustvarjanju skušali držati navodil škofa Rožmana: "....ustvariti košček domovine v tujini". Uspeh teh prvih pionirjev slovenske-kanadske identitete še danes močno odseva v zgradbah cerkva, dvoran, domov in letovišč. Prva slovenska cerkev v Kanadi, Marija Pomagaj, to leto praznuje štiridesetletnico obstoja. V tej cerkvi stoji vzidana plošča zahvale in nam vsem opomin na obstoj naše prve skupnosti.

Kot je pogled v lastno notranjost zdrav za človeka, je tudi dober in potreben za skupnost. V dobi petdesetih let se je veliko spremenilo v Sloveniji in tudi med našo skupino v Kanadi. Kot je Zedinjena Slovenija leta 1964 sprožila anketo o "problemih našega obstoja" za Slovence po celem svetu, je tudi danes čas, da se vrnemo na isto vprašanje. Vse moje razmišljanje in predavanje je v tem smislu. Večkrat se poraja vprašanje: Ali se je identiteta kanadskega Slovenca razvila po krščanskih načelih položenih v srca naših staršev, ali je zavila na drugo pot, daleč od vsega, za kar je bilo položeno Bogu na oltar toliko žrtev? Ako se je, kaj so njene značilnosti? Ako se pa ni, kaj bi morali storiti, da ne bi zavrgli in popolnoma predruga*čili celotni obstoj naše emigracije. Hotel bi vam* odkrito razložiti kakšen je moj osebni pogled na to identiteto kot sin političnega begunca-domobranca, rojenega v Kanadi, po srcu pa vedno in povsod ponosnega kanadskega Slovenca.

Predno nadaljujem, bi vam povedal pomembnost besede "identiteta" in "identičnost". Slovar slovenskega knjižnega jezika nam razloži, da identiteta je "skladnost, ujemanje podatkov z resničnimi dejstvi in znaki." Identičnost pa "identiteta med zavestjo in resnico", da je stvar ali oseba zvesta svoji osebnosti.

Proces odkrivanja naše kolektivne identitete se začne s tem, da se pregledajo posamezni elementi, ki jo sestavljajo. Radi tega nastane vprašanje: Kakšni ljudje sestavljajo sedaj našo kanadsko slovensko skupnost? Bila bi menda politična in ekonomska emigracija in njihovi otroci. Vsi ti člani emigracije - politične in ekonomske - rojeni v Sloveniji so čustveno bolj Slovenci kot Kanadčani, kot je dejal škof Ambrožič za sebe (Slovenec, 31. julija 1993): "...človek si pridobi domovinska čustva v mladosti." Prve besede, ki so jih slišali, so bile slovenske in vkljub temu da eni že več časa živijo v tujini kot v domovini, niso zgubili duha slovenstva. Ekonomskih emigrantov je bilo največ po letu 1960 in tudi oni so morali zapustiti domovino radi režima, ki jim je onemogočal svobodni napredek.

Danes odmirajo stebri naše emigracije, ki nam je dala našo prvo identiteto kanadskih Slovencev in mi njihovi potomci moramo nadaljevati njihovo delo. Kot je za vsako kulturno skupino, je tudi za nas kanadske Slovence odvisen obstoj od našega čutenja in zvestobi idealom naših staršev. Proces asimilacije je zelo močan, kajti smo otroci dveh domovin. S tem se moramo vsi spoprijazniti! Vsi imamo v sebi zavest pripadnosti k slovenskemu narodu in tudi narodu, kjer smo bili rojeni. Če danes rečem, da nimam domotožja po Sloveniji, ni s tem rečeno, da ne spoštujem domovine svojih staršev. Ta dualizem se mora razumeti in upoštevati in vsak del tega dualizma mora biti vzgojen. Da se ta zavest prebudi v nas mladih in se krepi, je dolžnost skupnosti: družin, fara, šol in kulturnih organizacij. Te se ne smejo odstraniti od idealov za kar so naši starši živeli, trpeli in začeli novo življenje. Za uspešnost tega dela je važno, da ima celotna skupnost edinost v svoji pravi identiteti; da dela z enotnim namenom in prepričanjem. Nastane vprašanje: *Ali smo se tukaj v Kanadi razvili po teh smernicah?* Odgovor na to vprašanje nam pove, kakšna je naša identiteta danes in če jo sploh imamo.

Kako se vzgaja tisti prvi del dualizma - slovenske-kanadske identitete - slovenska zavest?

Magister Milena Šoukal pravi (Zbornik, 1964): **Mladina bo živela v nas le, če ji bomo posredovali duhovne dobrine, ki smo jih prejeli od naših prednikov.**

Škof Rožman nam je zapisal (Zbornik, 1949): **Ne posameznik, ne narod naj ne pozabijo na zaklade, ki leže v preteklosti, pa svetijo rodu za rodom in nudijo svoje bogastvo vsakomur, ki hoče in zna po njem seči. Zmaga pred stoletji nam bo pokazala sredstva do jutrišnjega zmagoslavja, porazi v preteklosti pa nas bodo obvarovali prihodnjih nesreč.**

Iz teh odlomkov se vidi, da je del identitete vključen v tem, da človek in skupnost sprejmeta in združita preteklost v svoji sedanjosti.

Kaj je naša preteklost? Preteklost je skupni zgodovinski zaklad, v idealih naših mučencev, kulturna dela naših rojakov po celem svetu, emigrantska slovenska beseda, ki je dragocena dediščina domotožja, in največ, naša katoliška zavest. V prvih begunskih letih je bila zavest preteklosti tako močna, da niso iskali identitete, ker so jo praktično živeli in imeli. Za potomce ta zavest ne pride naravno, ampak je še vedno nujna za obstoj skupnosti. Do nedavnega je bilo resnično slovensko preteklost težko nuditi otrokom izseljencev zaradi komunističnega režima v domovini in njegovega vpliva med nami. Kot pravi dr. Bernik (Mladika, Trst 92/4): **Ker je bil katoliški del izseljencev ves čas po vojni ne samo ignoriran, ampak tudi aktivno napaden, se otroci teh izseljencev niso mogli identificirati s Slovenijo.**

Ker so ovire matične domovine bile včasih tako močne, je čut preteklosti postal šibek v naši zavesti. Kot skupnost smo opustili dosti idealov, za katere so naši starši zapustili domovino. Brez priznanja preteklosti se ne da zgraditi identitete in brez solidne identitete ni bodočnosti!

Zanimivo je še danes, ko vlada neka svoboda in demokracija v Sloveniji in nam goreče polagajo na srce, "Slovenija dežela moja, se še vedno čuti pritisk po zatajitvi političnih emigrantov in vključeno tudi emigracijo, ki jim je sledila. Za nas, otroke begunskih staršev, pa ta opomin: ohraniti zavest in spomin, kdo so bili naši starši, ni delo, ki se ga lahko izognemo, ampak je naša dolžnost po rojstvu!

Drugi del je identiteta, ki jo nam daje dežela, v kateri živimo. Ta dežela bogati tradicije in kulturo, ki je bila prinešena iz domovine. Vpliva na zavest tako močno, da postane del naše identitete. To dejstvo je najbolj važno upoštevati za tukaj rojene rojake, ker zavrnitev tega dela, je odbijanje sveta, v katerem živijo in zahtevati, da sprejmejo svet, ki ga ne poznajo. Še bolj važno je dejstvo, da z vsakim našim delom v kulturnem, verskem ali podjetniškem delokrogu prinesemo nov košček v slovenski mozaik.

Na primer, ko je pokojna umetnica Bara Remec s slikanjem južno ameriških Indijancev oplemenitila južno

ameriško umetnost, je istočasno obogatila umetnost v Sloveniji. Bila je Slovenka kakor nešteto drugih umetnikov.

Slovensko izseljensko časopisje kot Svobodna Slovenija, Slovenska Država, Ameriška Domovina in vse publikacije književnih dragocenosti, ki so nastale v tujini, so ohranile svetlo luč idealov svobode, vere in demokracije ne samo za nas izseljence, ampak tudi doprinesli ogromni delež za svobodo in samostojnost Slovenije.

Spisi pokojnega pisatelja Karla Mauserja so poetični testament duše begunca: močna ljubezen do slovenske dežele in slovenskega katoličtva. Ako nam bo Bog naklonjen, bomo imeli v škofu Baragi prvega slovenskega svetnika-izseljenca!

Izrednosti izseljenske identitete se premalo zavedajo v domovini in mi tukaj. To mi je potrdil pogovor z osebo, ki dobro pozna mnenje slovenske vlade. Ko sem omenil probleme, ki jih imamo mladi Slovenci rojeni v Kanadi radi jezika, sem predlagal idejo gospoda dr. Martelanca, da bi bilo nujno, da bi država doma dala na razpolago neki izseljenski dom, kjer bi mladi našli pomoč v jeziku in kjer bi se lahko z mladimi v domovini izmenjali svoje ideje. Ta mi je pa dejal, da bi bil za vsakega, ki bi to predlagal "politični samomor". V Sloveniji imajo pač vsakega zdomca za milijonarja, in da oni se ne brigajo za izseljenski kulturni napredek, ampak samo za materialni stik, ki naj prinese materialne dobrine! Zdi se mi, da tako mnenje ni pametno ne za njihov in ne za naš obstoj.

Našo zavest moramo okrepiti, če hočemo ohraniti rod Slovencev rojenih v Kanadi. Poudarek na delo za domovino ni več veljaven za naš obstoj. Poudarek bi morali dati na slovensko skupnost v Kanadi z vzgajanjem zavesti in ponosa, da smo kanadski Slovenci in ponosni na svojo identiteto! Kaj nam pomaga, če pomagamo graditi in obnavljati poslopja v Sloveniji, ko pa tukaj umira slovenska beseda in identiteta! Ako se ne bomo združili v ta namen, ne bo to v korist Slovencem doma in mi tukaj bomo ostali le štori posekanih slovenskih dreves!

Nastane vprašanje, katerega smo stavili na začetku: Ali biva slovenska-kanadska identiteta med nami? Na podlagi definicije identitete, na žalost, ne. Obstojajo posamezne celice, ki se trudijo v ta namen, ampak skupnega cilja ni. Imamo skupine, ki gradijo slovensko zavest brez obzira na preteklost in druge, ki ne upoštevajo bogastva kanadskega življenja med nami. Naša bodočnost kot kulturna skupina v tujini visi na združitvi teh dveh činiteljev.

Tudi če bomo zgrešili v tem, naj ne pozabimo na naš največji zaklad, ki je naša vera, katero lahko posredujemo našim otrokom in vnukom. Če jim bomo posredovali to, jih bomo vzgojili za iste ideale, kot so umirali naši domobranci!

Bog daj, da bi mogli uresničiti sanje naših staršev in sanje nas mladih: Da bi si delili resnico in ljubezen do zemlje, kateri je Bog dal toliko lepote. Bog daj, da bi si v bodočnosti od severa Kanade pa do juga Južne Amerike delili pomoč. Bog daj, da Slovenija ne bi nas poznala le po materialni plati, in če pridemo na obisk, da ne bi bili le turisti, ampak enaki sinovi, saj nas je vse rodila slovenska mati.

Ako hočemo ohraniti našo vero in naše prepričanje, je že to ogromno delo nas vseh: naših staršev in organizirane skupnosti naših fara, katere naj bi ostale in postale trdnjave v tem našem svetu. Bog daj, da bi prišel trenutek, ko bomo vsi Slovenci rojeni v tujini in raztepeni po svetu, zaživeli v razumevanju Slovencev doma in se tako skupaj zatekali k Bogu, ki je naša edina rešitev za nas tu in za naše sestre in brate doma. To naj nam izprosi Mati Božja na priprošnjo naših mučencev

SLOVENSKI ŠPORTNIKI SE UVELJAVLJAJO V SVETU - ZMAGUJEJO

SLOVENSKI OLIMPIJCI V KANADSKIH ČASOPISIH

Lillehammer '94

CP PHOTO

Richmond Hill's Elvis Stojko, 21, wins the men's title at Canadian figure skating championships in Edmonton before crowd of 17,500 .

Lillehammer'94

AP PHOTO

THRILL OF VICTORY: Slovenian skier Katja Koren celebrates after scoring a stunning victory in the World Cup women's super-giant slalom yesterday in Flachau, Austria.

Slovenian skier scores slalom shocker

Katja Koren of Slovenia stole the show and surprised the women's skiing elite by winning a World Cup women's super-giant slalom yesterday at Flachau, Austria.

Bibiana Perez of Italy, another relative unknown on the women's circuit, had already completed her media interviews as the apparent winner of the race when the Slovenian schussed down the icy track to snatch the victory.

Koren won in one minute, 15.62 seconds, just .08 of a second ahead of Perez.

Katja Seizinger, the German favorite, finished third in 1:15.87.

Kerrin Lee-Gartner of Calgary finished 24th in 1:19.42 and Michelle Ruthven of Vancouver was 51st in 1:23.59.

Young Slovenian skier upsets teacher Tomba

Winter Sports

Up-and-coming Jure Kosir of Slovenia beat hometown favorite Alberto Tomba by nine-hundredths of a second in yesterday's World Cup slalom in Madonna Di Campiglio, Italy.

Afterward, the 21-year-old winner said he had learned a lot from training with Tomba in Chile in the summer.

"I learned technique from Alberto, and how to put two good runs together," Kosir said after the first triumph by a Slovenian skier since Slovenia became an independent republic in June of 1991.

Others, including Bojan Krizaj, Mateja Svet and Natasa Bokal, won World Cup races when they competed for Yugoslavia.

Kosir, who had a reputation of fading in the second run, clocked the fastest time in the first and the fifth-best in the second. His total time was one minute, 34.69 seconds. Tomba, a three-time Olympic champion seeking his third slalom win of the season, was faster than Kosir in the second run but not enough to make up for a first-run gap of 18-hundredths of a second.

"He skied great today and deserved victory," Tomba said.

AP PHOTO

GOOD RUN: Jure Kosir of Slovenia rejoices at the finish line after winning a World Cup slalom race yesterday in Italy. Later, Kosir said he learned his winning style from runner-up Alberto Tomba.

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

747 Brown's Line, Etobicoke M8W 3V7
Tel: (416) 252-6527 Fax: (416) 252-2092

646 Euclid Avenue, Toronto M6G 2T5
Tel: (416) 532-4746 Fax: (416) 532-5134

John E. Krek's Slovenian (Toronto) Credit Union

747 BROWN'S LINE

Monday	10 a.m. - 4 p.m.
Tuesday	10 a.m. - 8 p.m.
Wednesday	10 a.m. - 4 p.m.
Thursday	10 a.m. - 8 p.m.
Friday	10 a.m. - 8 p.m.
Saturday	9 a.m. - 12:30 p.m.

646 EUCLID AVENUE

Tuesday	12 p.m. - 8 p.m.
Thursday	12 p.m. - 8 p.m.
Friday	10 a.m. - 8 p.m.
Saturday	10 a.m. - 1 p.m.

BITI ČLAN HRANILNICE - JE V KORIST TEBI IN V POMOČ PRIJATELJU!

ZA ZMAGO RESNICE

Že več ko dve leti in pol se med Slovenci zelo veliko govori o spravi in o odkrivanju medvojnih in povojnih zločinov. Oboje je še vedno na mrtvi točki: do sprave enostavno ne pride, ker komunisti ničesar ne priznajo; brez priznanja, kesanja in poprave narejene škode pa sprave biti ne more. Vedno bolj je jasno, da komunisti sprave nočejo, se je naravnost boje, njihovi "trobentači" pa kar naprej ženejo tisto zloglasno pesem o pozabljenju in miru, ki naj prinese lepši jutri nam vsem. Namen te igre je: še naprej zavajati narod, da bo še naprej verjel NOB in metal blato na vse, kar se je temu uprlo. Praktično se za domobrance do danes ni storilo nič; uradno so še vedno opljuvani, namesto priznanja za njihovo veliko žrtev, se jih še zmerom drži psovka izdajavstva.

Nič bolje se ne piše Komisiji za odkrivanje vojnih zločinov, montiranih procesov, kraje imetja in drugih 'pridobitev' revolucije. Po vrstnem redu je zdaj že druga. Prva (Polajnarjeva) v dveh letih obstoja ni napravila nič, ker ni imela nobenih pooblastil, nobene politične moči ali opore, v glavnem pa nobene osebne volje, da sploh kaj naredi. Za drugo, katero vodi dr. Pučnik, lahko že vnaprej rečemo, da ne bo prišla nikamor. Vse je samo pridobivanje časa za odstranjevanja tistih, ki časa niso spoznali, dokler je bil za to še čas. Komu more narod v tej igri še verjeti in zaupati? Nikomur, kdor sodeluje s komunisti! Vsi so zleteli iz istega gnezda, vsi znajo iskati le sebe, vsi pojejo isto pesem, narod pa je iz dneva v dan na slabšem. Za ceno svojih stolčkov so narod prodali in ga opeharili še za tisto, česar jim komunizem v vsej svoji hudobiji vseh 50 let ni mogel vzeti - upanje. Zelo očito je, da te vrste komisije (prav tako tudi vlada) teh problemov ne rešijo, ker največ časa porabijo za prikrivanje komunističnih zločinov. Edino kar je do zdaj pozitivno, je odkrivanje spominskih plošč po župnijah, pa še tu je veliko odvisno od raznih župnikov. Ti mrtvi kamni zelo glasno govore o resnici komunistične revolucije, OF in NOB. To bo ostalo, če ne na pokopališčih, pa gotovo v srcih slovenskih ljudi. Prepozno je, da bi ta glas še kdo utišal ali ga zasul v brezna, kot so storili z domobranci. Narod hoče zvedeti resnico!

Pri tem pa je važno in nujno, da nekdo zapiše vse, kar je narod (mimo vlade, ki še vedno hodi postarih poteh) po polstoletnem molku še zmožen izluščiti iz prepovedanih spominov. Tu pa smo spet pred novimi problemi: v Sloveniji je zdaj precej do neke mere svobodnih časopisov, toda vladni organi dosledno nagajajo vsem, ki odkrivanje in pisanje naše resnične zgodovine jemljejo zares. Tako smo tudi tu v začaranem krogu, resnica ima še vedno zavezane oči. Pa vendar, resnica mora na dan, ker na starih lažeh naš narod nima bodočnosti.

O tej ugotovitvi se je odbor ZDSPB TABOR odločil ustanoviti poseben

SKLAD ZA ODKRIVANJE KOMUNISTIČNIH ZLOČINOV V SLOVENIJI

Iz tega sklada bomo podpirali tiste, ki se trudijo za resnično zgodovino. Vemo, da ste že veliko žrtvovali in darovali, a vseeno se še enkrat obračamo na vse, ki vam je mar zmaga resnice.

Svoje darove pošljite na ime: Tone Štih, 20 Rufford Rd., Etobicoke, Ont. M8W 4V6
ali na: Stane Pleško, 77 Goswell Rd, Etobicoke, Ont. M9B 1X4

Za glavni odbor društva TABOR

Florjan Slak, tajnik Jakob Planinšek, predsednik

IZ SLOVENSKEGA TISKA

Narobe me razumite pravilno

Jurij Terseglav

S tem, da nekaj rečeš in kritizi raš, lahko narediš stvari, o kateri govoriš, nemajhno škodo. S tem, da nečesa ne rečeš in ne narediš, ker se bojiš ali misliš, da je zaradi možne škode bolje ne reči, lahko narediš še večjo škodo. Kardinal J. H. Newman ima nekje približno takole misel: Kritika ne smejo biti besede, ki se končujejo v sebi. Kritika ni formula, ki ne raste in ne živi. Prava kritika prinaša razvoj, je ustvarjalna in teži k skladnosti. Različna mnenja tistih, ki hočejo isto, omogočajo, da en del raste iz drugega, da zahteva drugega, da poveže dele resnice enega in drugega ter jih sestavi v celoto. Kritika teži k skladnosti in enovitosti, čeprav je na prvi pogled videti, da je nemogoče doseči zbližanje dveh ali več stališč. Treba je zbrati misli, jih očistiti osebka, premišljevati, ukrepati. Tako je kritika ustvarjalna.

Leto po volitvah v Sloveniji, skoraj leto po vstopu SKD v koalicijo in sestopu SLS v opozicijo, ko si prikličemo v spomin vse razloge za in proti koaliciji, ko presojamo učinke koalicije in obnašanje SLS v opoziciji, zaslutimo, da je iskanje lastnega **jaza** pri vseh zašlo v temo. Iskanje cilja, ki ni bil nikoli točno določen ali izražen, je prešlo v krčevito dokazovanje pravovernosti na eni in v vztrajanje na pragmatičnih odločivah na drugi strani. Opazovalec ima vtis, da se stranki razlikujeta bolj po značaju in temperamentu voditeljev kot po programu in da so politične odločitve podrejene bolj osebnosti predsednikov kot pa programskim ciljem obeh strank. Slikanje normalnega stanja pri obojih je največji znak slabosti in nemoči. Ne moreš vladati, če več ne vidiš, kaj hočeš. Manjka poguma, odločnosti ter spoštovanja med političnimi nasprotniki. Pogumno, jasno in odločno lahko nastopa samo nekdo, ki se ne boji zase, za osebne koristi in svoj trenutni položaj. Spoštovanje si pridobiš z jasno moralno opredelitvijo, ki temelji na pravičnosti, s točno začrtanim ciljem; konkretnimi načrti in predlogi za njihovo dosego. S tem, da zate ni možen noben kompromis na račun cilja, ampak samo na poti do njega, da nikdar ne popuščaš, da bi imel osebno korist, ko nikdar ne odstopaš zaradi strahu - s tem, da nikdar ne gledaš vstran, da si zmožen priznati svoje napake in potegniti iz njih zaključke.

Današnje stanje v slovenskem političnem prostoru je zelo zaskrbljivo. Kaže na zatišje pred nevihto, to nas zaradi vsakodnevnega tihega umiranja gospodarstva, nespoštovanja pravnega reda, nepravičnosti in neenakih izhodišč za novi začetek vodi v zelo konfliktno situacijo, ki se lahko kaj kmalu spremeni v orkan. Neenakost in krivica se kažeta že samo v tem, da vprašanje premoženja družbenopolitičnih strank in ustanov iz časa socializma še danes ni rešeno. Nekdanja zveza komunistov, njihove stranke naslednice, neodvisni kandidati, njihovi časopisi in elektronski mediji nimajo probemov s financiranjem svojega političnega dela in predvolilnih kampanj, ker so uspeli obdržati premoženje, katerega zdaj uporabljajo v boju proti svojim političnim nasprotnikom, čeprav denar ni njihov. Monopol levice nad medijskim prostorom je monopol nad pravico vsakega človeka do celostne, strankarsko politično neprirejene resnice. To vse lahko imenujemo neenaka izhodišča za demokratizacijo družbe, ta pa do danes še niso dosežena.

Tudi slovenski volilci so v največji meri sami krivi za nastalo situacijo. Na zadnjih volitvah so volili zelo »trezno«, kot jih je hvalil monopolni tisk in RTV. Spodnja meja tri odstotke za vstop neke stranke v parlament je bila postavljena prenizko, to pa vsekakor odgovarja levici. Skoraj dvanajst odstotkov volilcev se je dalo zavesti hujskačem proti »južnjakom«, to je bil dobro maskiran plan za slabitev političnih strank desno od centra. SKD in SLS se tudi po volitvah (ko je bila predvolilna napaka, da sta šli na volitve vsaka posebej, že vidna) nista združili v eno stranko in nastopili enotno. Tako slovenska levica brez posebnega truda in z dobro taktiko (danes so napadi na Peterleta zelo mili in maloštevilni) povsem obvladuje ključne mehanizme za vodenje države in ohranitev svoje ekonomske ter politične moči. Dokler se bosta SKD in SLS borili med seboj za politično prevlado, nista zmožni postati resnična protiutež levici. Odgovornost za to situacijo in s tem za zelo kritičen položaj nosita v prvi vrsti voditelja obeh strank.

Vodilo za pristop SKD v koalicijo je bilo: »Če nismo zraven, ne moremo nič storiti ali vplivati na dogodke.« To koalicijsko zvezo obremenjujejo komunisti in če pomislimo, da je LDS zrasla iz organizacije komunistične mladine, ter da jo danes vodita nekdanja komunista Drnovšek (taborišča v primeru izrednih razmer) in Rigelnik (Herman), je tudi izgovor o tripartitni koaliciji ne more opravičiti. Samo dobro osebno poznanstvo voditeljev SKD in LDS ni garancija za uspešno politiko, ampak kvečjemu vzrok za ugibanja. Oba voditelja imata skupni problem, to je opozicija v lastnem taboru. LDS ni stranka, kakršna se kaže navzven. Ko je Drnovšek prevzel njeno vodstvo, je novinar Slovenca zapisal, da se »moramo vprašati, v kakšnem stanju je njegova (Drnovškova) LDS, še važnejše pa je vprašanje, ali stranko obvlada ali ne?« Pokazalo se je, da se danes ne ve, kdo resnično vodi LDS. Ali Kučan prek Školča oziroma Rigelnika ali Rigelnik z načrti otresti se Kučana. Razvidno je dvoje. Drnovšek se boji Kučana ter stranke ne obvladuje. To se bo pokazalo najkasneje na kongresu te stranke, ko bodo prišli zraven še ostanki demokratov in zelenih. SKD se mora že zdaj odločiti za izstop iz koalicije (novodobne dolomitske izjave, kot so prepričani nekateri), ne šele, ko bodo čez nekaj časa v koaliciji nepotrebni zaradi združitve tistih sil, ki so zdaj nekomunisti le na videz. LDS v sebi neenotna in razcepljena, ima v koaliciji največ ministrov, vsi ti pa ne delajo tistega, kar si želi predsednik vlade. Levica v LDS bo to stranko slej ko prej minirala, hkrati s tem pa tudi vlado. Zdaj gre samo za taktiziranje in primeren trenutek.

ZL-komunisti-v vladi zasedajo dva resorja, ki sta bistvena za preprečitev napovedanega »orkana«, to je za gospodarstvo ter znanost in tehnologijo. Ta dva ministra bi morala dati podlago in smernice za gospodarski razvoj. Tega pa ne moreta, ker jih preprosto nimata. Nimata jih zato, ker jih vsi komunisti na svetu nimajo. Ministrica za delo je njuna gasilska služba in danes velik del Slovenije živi iz njenega socialnega fonda. Ogromno denarja se porabi za socialo, namesto da bi ministra za gospodarstvo ter znanost in tehnologijo s prebolikovanjem socialističnega gospodarstva skrbela za rast proizvodnje in s tem ohranitev delovnih mest.

Vse to ovira delo celotne vlade, tudi krščanskih demokratov v njej. Opravljeno delo ministrov SKD v vladi je v primeri z ministri drugih strank zelo veliko, ne more pa se z gotovostjo trditi, da odtehta težo koraka in pričakovanja ob njihovem vstopu v koalicijsko vlado. Časopis Slovenec je decembra lani zapisal (citat): »Slovenska levica mora sama dokazati, da ni sposobna popraviti, kar je v preteklosti naredila narobe. Srd in jeza naj pade torej po njej. Ugovori, da če SKD ne bodo v vladi, ne bodo mogli vplivati na zakonodajo glede privatizacije, denacionalizacije, sanacije bank in železarstva, bo s tem položaj samo še slabši. Ta ugovor je samo teoretičen, ker bodo SKD v zdajšnji konstalaciji **imeli premalo moči, da bi lahko bistveno vplivali na zasuk v levo.«**

Po enem letu se je pokazalo, da se SKD in njihova navzočnost v vladi izrablja za alibi tistim, ki hočejo svojo prejšnjo oblast, samo v drugačni barvi, obdržati tudi zdaj. SKD se niso znali ali se niso mogli predstaviti bolje kot z rekom, »da so zvesti in zanesljivi koalicijski partnerji«, česar pa ne cenijo niti vsi volilci SKD. SKD pri svojem delu niso dali poudarka na osnovne politične probleme, ki so za temeljno prenovo slovenske države in družbe ter za nov začetek neobhodno potrebni. Za popravo krivic iz preteklosti ni na prvem mestu vprašanje odškodnine, ampak odgovor, kdo in koliko je kriv za krivice, ki so se zgodile. Še vedno imamo razredno družbo krivih in nekrivih. Odgovor na vprašanje krivde ali nekrivde je še vedno tak, kot so ga dali krvavo preganjanje in nepravični sodni procesi po vojni. To stopnjuje napetost v družbi. Težave v gospodarstvu, bančništvu in sodstvu ne morejo reševati isti ljudje, ki so prej gospodarstvo uničili, banke izrabili in sodili po merilih sodstva enostranske diktature. SKD niso izpolnili obljube, da se bodo zavzeli za zamenjavo pravosodnega ministra Kozinca. Tudi ni doprinesla k jasnemu stališču, ali je Slovenija še vedno komunistična država s kvazi- demokracijo, ki je cepljena s Kocbekovim sindromom naivnega zaupanja v poštenost ljudsko-socialistične oblasti ali pa **je** ali **bo** demokracija, ki zasluži to ime. Ta nejasnost nas mednarodnopolitično gledano trenutno ogroža bolj kot kaj drugega in Slovenijo lahko porine nazaj na Balkan. ZDA uvrščajo Slovenijo med štiri balkanske demokracije!

Tajnik stranke ne more biti grešni kozel za preobremenjenost strankinega vodstva (dvojna funkcija: predsednik stranke in zunanji minister), slabo tehnično opremo stranke in personalno nezasedenost ter da stranka oziroma njen predsednik nezadostno ali sploh ne pojasni nekaterih svojih odločitev ali razložita namena svojega ravnanja. Občutek poklicanosti in karizma dolgoročno nista dovolj za nekega voditelja. Nič ne odbija močneje in hitreje kot spoznanje, da predmet ali oseba občudovanja nista to, kar naj bi bila ali kar si si zamišljal, da sta.

SLS že od vsega začetka obremenjuje to, kako je sploh nastala. Nikakor se ne more otresti suma, da je kljub upravičenim utemeljitvam, da je nesmiselno imeti dve stranki za iste volilce, nastale iz želje biti prva. Nespoštljivo in nepravično dejanje (zaradi zgodovinskosti Slovenske ljudske stranke) je bilo uzurpiranje imena SLS brez privolitve te v pregnanstvu živeče tradicionalne slovenske stranke. Vzeti si pravico, imenovati se najbolj načelna politična stranka izvorno utemeljena v krščanstvu, je, če nič dugega, zvrhana mera predrznosti in želja uporabiti vero za dosego politične moči in oblasti.

Tudi Cerkev mora v teh spremenjenih razmerah paziti, da svoje vloge, bodisi v politiki bodisi pri graditvi svojega gospodarskega zaledja, ne preceni in da župnišča ne postanejo direkcije krščanskega življenja, ampak duhovna središča krščanskega občestva. To potrjuje izkušnja iz volitev na Poljskem.

SLS ni hotela stopiti v koalicijo iz načelnosti in je odbila vsak pragmatičen poskus. Načelna je vsekakor bila. Ali je bilo to takrat modro ali samo dobro taktiziranje ne vemo. V opoziciji se ji vidi, da ne ve natančno, kako mora ravnati, da bo njena opozicija konstruktivna. Tega se morajo naučiti še vse stranke v Sloveniji. Opazi se, da SLS nima toliko vsestranskih, za različna področja izobraženih kadrov, ki bi ji pomagali v vlogi državotvorne opozicije, pogosto pa se opazi tudi, da SLS ne sprejema rada dobronamernih konkretnih predlogov. Veliki finančni dolgovi jo delajo zelo ranljivo in privlačno za politične hazarderje.

Nekateri upravičeni in dobri predlogi SLS pri sprejemanju nove zakonodaje v parlamentu so bili največkrat zaletavi, neuglajeni, populistično-demagoški, nediplomatski in večkrat taktično nepremišljeni poskusi doseči »tisto pravo«. To botruje nemalokrat tudi žaljivim napadom in »netrpljivisti« do vodje SLS, tako da so se zaradi tega prezrli tudi dobri in umestni predlogi M. Podobnika. »Kmečki štrajk« ni prinesel želenih uspehov, boljša usklajenost med SKD, ministrom za kmetijstvo in SLS bi imela večji učinek. Po svoji shemi, načinu, poteku in uspehih ga žal lahko uvrstimo med tiste štrajke v zadnjem letu, kateri so imeli priokus političnega izsiljevanja, kljub upravičenim zahtevam kmetov. Če poslušate danes politike z leve ali desne, uporabljajo vsi isto zgradbo stavka, isto miselno kopito, izrazoslovje, samo da namesto besede socializem uporabljajo kapitalizem, imenujejo krajo lastninjenje in nikdar ne povedo, kakšen cilj imajo. SLS v opoziciji ne ponuja niti enega resnega celostnega programa za Slovenijo, ki bi bil lahko alternativa politiki zdajšnje koalicije. Slovenija potrebuje alternativo, ne pa demagoškega kritiziranja!

Najbolj pereč, boleč in usoden problem za demokratizacijo v Sloveniji in za spremembo režima je usodna sprtost in razkol med SKD in SLS!

Obe stranki očitno ali samo hlinita pripravljenost za združitev ali postavljata pogoje, za katere vesta, da jih nasprotna stran ne more sprejeti. Člani teh strank si mislijo svoje, potihem kritizirajo in čakajo, kaj bo. Od tega ima korist samo slovenska levica in stari oblastniki, stranki SKD in SLS pa kažeta s tem svojo nezrelost. Nihče ni tako močan, da mu ne bi bilo treba biti z nikomer povezan, in to samo ali v veliki meri zaradi antipatije med voditeljema enakih dveh strank. Absurdna je trditev, da sta v Sloveniji lahko dve stranki, ki temeljita na isti nazorsko-etični podlagi z utemeljitvijo, da je v Skandinaviji tudi tako. Skandinavija ni Slovenija in do tega je tam prišlo prav tako zaradi »netrplivosti« in samovšečnosti. V Sloveniji potrebujemo novo konservativno politično stranko, v kateri bodo imeli svoje mesto vsi - od Grosovih liberalcev, SLS, SKD do članov desnega krila LDS in Janševih socialdemokratov. V imenu te nove konservativne stranke naj ne bo besede »krščanski«. Ta izraz označuje danes v Sloveniji skupino ljudi, 12-15 odstotkov rednih obiskovalcev nedeljske maše, ne pa velike večine, 75 odstotkov pri popisu deklariranih na krščanskh osnovah, etiki in kulturi vzgojenih in v Slovenji živečih ljudi. Verniki naj skupaj z drugimi tvorijo članstvo te nove slovenske konservativne stranke, katerim bo medsebojno spoštovanje in spoštovanje nazorov drugega nekaj samoumevnega. V različnosti med enakimi je samo prednost. Tudi mnogi liberalci in socialdemokrati sodijo bolj v konservativno stranko kot pa k liberalcem in socialdemokratom in zato se jih mora povabiti k sodelovnju. Posebno tiste, ki niso iz Ljubljane in še nekaterih slovenskih mest, ker ti niso »pravoverni linijaši« kot večina njihovih kolegov iz centra moči.

Različen svetovnonazorski pogled ni vzrok, da nekdo ne more biti član konservativne stranke, če je po politično-gospodarskem prepričanju konservativno usmerjen. Različna mnenja istohotečih povzročijo zdravo demokratično razpravo in so v večji stranki težje dokazljiva in v konkurenci idej bolj izkristalizirana, določena in ne navsezadnje nadzorovana. Demokracija ni družbena ureditev, kjer lahko vsak po mili volji dela in govori vse, kar hoče samo zato, ker je moral 50 let molčati in ga danes vodi socialno-statusni manjvrednostni ali večvrednostni kompleks.

Najbolj pošteno je, da SLS in SKD na referendumu kot najvišji in najprimernejši obliki demokracije vprašata svoje člane, ali želijo združitev in zlitje v novo stranko! Če bo izid glasovanja pozitiven, morajo odstopiti vsi funkcionarji in voditelji obeh strank in se dati na ustanovnem kongresu nove konzervativne stranke v ponovno izvolitev ali neizvolitev. Isto morajo storiti tudi druge stranke desno od centra, katere spadajo v konservativni, ne ekstremno desni tabor, če hočejo z zlitjem v novo stranko pripomoči k utrditvi demokracije in svoje prihodnosti.

Iskanje kakršnih koli izgovorov proti izvedbi **predlaganega cilja** je samo egoizem, želja po vladanju in neodgovornost do tistega dela Slovencev doma in po svetu, ki si želijo resnične demokracije in napredka za vse Slovence, ne samo za nekatere. Kompromis tukaj ni mogoč na račun cilja. Resnici in pravičnosti v zadoščenje je treba povedati, da imata L. Peterle in M. Podobnik poleg mnogih drugih velike zasluge za osamosvojitev Slovencev, za osnovni razvoj demokracije v Sloveniji in da sta s svojim požrtvovalnim delom za Slovenijo naredila veliko. Resnica pa je tudi to, da so romantični časi slovenske demokracije pri kraju in da zdaj stoji demokratizacija na mestu, čas pa odteka! ●

Narobe me razumite pravilno!
(K. Tucholsky)

IZ SLOVENSKEGA TISKA

Pogovor s književnikom in urednikom Aleksandrom Zornom

To žalostno pleme Slovencev izumira

Skupščina Nove revije in upravni odbor Društva slovenskih pisateljev sta nedavno ustanovila Sklad Josipa Jurčiča za financiranje nagrad in štipendij za novinarje, svobodne publiciste in urednike. Lahko takšna poteza slovensko novinarstvo potegne iz primeža političnih in finančnih lobijev?

Tega ne more. Lahko pa z nagradno stimulacijo posredno opozarja, da takšen primež obstaja. In da se lahko razbere tudi v javnosti. Ampak bodimo natančni: različni časopisi, radijske postaje in televizije so seveda smiselni, če so tudi politično, ideološko, intelektualno ali pa ciljno različni, če pripadajo različnim strankam, političnim skupinam, socialnim grupam, pa tudi finančnim lobijem. To je čar demokratičnih medijev in te smo mnogi intelektualci od nekdaj želeli in podpirali, saj so temelj individualizma in svobodne, nevsiljene pripadnosti različnim grupacijam, ki skupaj lahko ustvarijo pravo javnost. Mnogi seveda nikoli niso bili za takšno »buržoazno anarhijo«, saj jim je bolj ustrezal partijski red. Ti še zdaj nemalokrat trdijo, da ni nikakršnih lobijev, posebej pa ne udbomafije, ampak gre za široko sprejet in potrjen dogovor. Prav tu pa zadenemo na temeljno vprašanje, ki se nadaljuje na področju morale: kaj je potem resnica? Če na primer različni časopisi o istem problemu (na primer o razkritju kakšnega velikega gospodarskega kriminala), pišejo zelo različno, kaj je potem res? Ali to pomeni, da je resnica povsem relativna in tedaj politično, ideološko in pripadnostno pragmatična? Zgolj uporabna? Je bil kriminal, ali pa ni bil in se mu reče le »poslovna izraba zakonske praznine«? Je torej čar demokracije hkrati tudi povsem poljuben in relativen odnos do resnice, ki je podvržena popolni inflaciji? In seveda: se sploh lahko sprašujemo o resnici, če je povsem različna? Ko je bila samo ena, partijska, je ni bilo. Zdaj, ko jih je demokratično mnogo, je pa spet ni. Je resnica sploh še relevanten pojem, ali pa ga je treba nadomestiti s čim bolj sodobnim in bolj demokratičnim? Na primer, da je lahko resnica že (časopisni ali televizijski) medij sam? Tukaj seveda ni prostora za filozofijo, ki se s tem ukvarja, gre za hudo aktualne probleme. Navsezadnje se mora z vprašanjem, kaj je resnica, ukvarjati sleherno sodišče. In ko končno ugotovi, da je neka trditev bolj resnična od druge, lahko zato koga vtakne v zapor. Dokler je torej kakšna trditev še vedno bolj resnična od druge, obstaja tudi resnica. Brez nje bi sodbe ne bilo mogoče izreči. Naj torej tudi v demokraciji poljubnih »resnic« ostane resnica kot ideal. Da ji vrnemo upanje. Da ji lahko rečemo zgolj resnicoljubnost, kar smo tudi zapisali kot svoje vodilo v statut Sklada Josipa Jurčiča. Javnost pri nas tega še ni vajena in je zato zbegana. Ampak ta javnost, ki je žrtev medijev in njihovih parcialnih resnic, obstaja. Vedno bolj natančno razbira resničnost resnic in vedno bolj vešča je izrekanja sodb zavoljo resnicoljubnosti. Zato je Sklad Josipa Jurčiča začetek nekakšne laične »porote« žrtev, ki jim ni vseeno, kaj jim kdo natrobi in naplete, ne glede na politično prepričanje. »Porota« je povsem človeška in se bo nemara nemalokrat zmotila, saj ni preročišče iz Delf. Še manj je seveda vrhovni čuvar resnice ali kakšna drugačna božja konkurenca. Naj nam ostane vsaj upanje, da smemo vedeti, da nekdo laže, in da laž ni zgolj drugačno politično prepričanje drugega lobija.

Zdi se, da je bila v osemdesetih letih, predvsem v drugi polovici, ločnica med javnostjo in politiko bolj razvidna. Dobro se je vedelo, kaj je interes politike in s tem t.i. javnih, čeprav v resnici partijskih medijev, in kaj interes civilne družbe kot nastavka demokratične javnosti. Danes so stvari precej bolj sofisticirane, prikrite. Še vedno pa večinoma politika prek medijev informira in formatira javnost, namesto, da bi javni mediji delovali kot nadzor državljanov nad politiko in represivnim aparatom države.

V osemdesetih letih, ko je huda partijska represija že minila, se je bilo seveda lahko opredeliti za »javnost«, že zato, jer je bila politika proti njej. Politika je opredelila osnovno ideologijo in vse, kar je hotelo biti demokratično, je bilo proti ali latentno proti njej. Takrat je bilo lahko biti intelejtualno in ideološko moralen, saj je bila nemorala onstran berlinskega zidu. Na tej strani pa je mrgolela in cvetela vsa civilna »flower power« vseh barv in prepričanj, lepo složna, saj je skupni nasprotni partijski monolit opredeljeval njeno moralično enotnost. In pokončno držo, ampak takrat že bistveno manj nevarno. Bilo je torej lahko biti proti partiji in ni bilo važno in morda še ne povsem potrebno, da so »civilisti« vedeli, (kot na primer Mladina), za kaj pravzaprav so. Namesto njih je to dobro vedela partija. Navsezadnje so bili tudi vsi partijci in tudi vsa menažerija Marksističnega centra, če jih danes poslušaš, proti partiji. Celo gospod Kučan je bil nekakšen demokrat, samo da je takrat svojo demokracijo malo zamrznil. Bilo pa je nekaj redkih posameznikov in redkih skupin, ki so tudi tedaj vedele, za kaj so, kot je na primer Nova revija, katere član sem bil od vsega začetka. S temi je partija ravnala manj odpuščajoče. Da ne bo pomote. Ker nisem bil nikoli v partiji, tudi ni nikakršne potrebe, da bi bil notoričen antikomunist. Partije ne samo zaradi njenih zgodovinskih zaslug, ampak tudi kar tako, naturno, ne maram in je nisem. Partijci pa so bili in so ljudje, kot drugi. Iz tega sledi, da se tudi ne navdušujem za kakšno hudo desno varianto. Komedijo osemdesetih let zato lahko zdaj mirno gledam s stališča farse devetdesetih. Danes si je namreč mnogo težje poiskati politični prav, kot je bilo v osemdesetih letih in zelo težko se je držati ideološke morale, zaradi recidiva pranja možgan, ki je vendarle obstajalo, čeprav mnogo manj nasilno, kot v letih neposredne diktature. Demokracija je hudo naporno iskanje politične avtentike in travmatično iskanje svojega smiselnega mesta v anarhičnem ideološkem prostoru, kjer je zdaj desno, kar je bilo nekoč pri Udbi, mnogi bivši disidenti in disidentke pa kričijo diamatske parole v posvaljkanih klerikalnih puhlicah, da bi ubranili levo demokracijo pred diktatorsko strahoto pravih desničarjev, ki imajo pri nas s tem velikanske izkušnje in še večje možnosti in so hkrati politično tako neumni, da se jih še Bog ne bo usmilil. Zraven bivša partija, ki je povzročila eksodus Italjanov iz Istre, svari pred slovenskim nacionalizmom in hkrati ščuva preostanek manjšine v cehovskih stavkah proti slovenski državi, kjer so pravice manjšine še kako višje zastavljene kot pravice Slovencev v Italiji. Da ne govorim o homoerotični ljubezni krščanskih demokratov in prenoviteljev na koalicijski koruzi. Prostor smisla v takšni politiki je vedno bolj ezoteričen. Ali pa bo treba spet vzpostaviti intelektualce in pisatelje, ki zmorejo zabiti pilote v tem močvirju. Eden izmed teh temeljev je gotovo državotvornost. Ne nacionalizem, ampak državotvornost. Čas Nove revije in Društva pisateljev zato še ni minil in se ni končal na cehovskem vrtičku. Tukaj se seveda odpre prostor medijev in novinarjev. V izmuzljivi farsi politične neresničnosti se zdi, da so mediji in novinarji tudi sami postali njena žrtev. Prav pa bi bilo, da bi postali raziskovalci resničnosti, ne pa potrjevalci političnega pragmatizma. Vsaj tisti mediji, ki so finančno in politično lahko samostojni in zato niso del strakarske propagande. To bi bil nadzor nad represivnim aparatom politike, ki misli, da je že država.

V osemdesetih letih, ko je huda partijska represija že minila, se je bilo seveda lahko opredeliti za »javnost«, že zato, jer je bila politika proti njej. Politika je opredelila osnovno ideologijo in vse, kar je hotelo biti demokratično, je bilo proti ali latentno proti njej.

Konservativni prostor v Sloveniji šele nastaja, vendar se ni moč izogniti vtisu, da je na ravni dnevnih, praktičnih reakcij prepogosto tog, brez stila, oprijemljivih načel in občutka za realnost. Kdaj se bo po vašem mnenju slovenski kulturni in politični prostor spontano zaokrožil in uravnovesil?

Konservativnosti bo treba v našem političnem prostoru spet dati tisto konotacijo, ki ji gre. Zdaj je še vedno v kontekstu partijskega recidiva in pomeni nekaj temnega, nazadnjaškega, sužnjeposestniškega, pa še v Boga verjame, kar je menda ena najhujših bolezni, ki se lahko zgodi neumnemu človeštvu, ki ni liberalno. Konservativnost pa je seveda prav nasprotno tradicionalno družbeno ravnotežje, oprto na temelje na katerih stoji sodobni svet, saj ne stoji na neobstojni sedanjosti, ki še svoje pisave ne premore. Če se nekoliko poigramo s pojmom za današnjo rabo, je partija danes seveda konservativna, navsezadnje je tudi bila nekakšna reinkarnacija fevdalizma, konservatizem pa je bil tako liberalen, da je uvedel človekove pravice in ostale buržoazne zvitosti, ki so dodobra zagrenile zgodovinsko pot totalitarizmov in diktatur in jo grenijo še danes. Nikar ne berite partijskih učbenikov in leksikonov o tem, te je treba z žveplom in kadilom izgnati iz intelektualnega prostora. Konservativnost je torej potrebna, da ima družbeni organizem vsaj kakšno sredico, ki ga povezuje z zgodovino. In slovenski prostor se bo zaokrožil takrat, ko bo imel svojo desnico in svojo levico, svoje konservativce in svoje liberalce, sicer se bo prevrnil kot ladja, ki je obtežena samo na eni strani. Politika je kontrola, zato naj se levi in desni kontrolirajo, konservativci bodo pa grezilo, da bo ravnovesje sploh imelo kakšno smer. Ampak danes tega še ni. Bivši komunisti so konservativni, pa imajo ves denar in se bojijo konservativne kontrarevolucije, desnica je konstrukt levice, ne pa avtohtona politična formacija, sredina je na razprodaji kot tiste punce, ki grejo tja, kjer jim pač dajo več; zdaj bolj na levo, ker so tam bogatejši z denarjem in ministrskimi stolčki, potem bodo pa spet prišli malo na desno, če bodo volilci imeli končno vsega dovolj in bodo volili ljudske stranke. Vse skupaj je videti kot permanentno predvolilno obsedno stanje, kjer se vsi gredo politiko, pa mislijo, da je to delanje države. Državo pa se običajno dela stabilno, delajo jo vsi in njen državni aparat je garant državotvorne kontinuitete, ne pa politične histerije. V Italiji lahko vlada pade vsak teden, pa zato država ne bo padala z njo. Tukaj pa lahko vsak bivši partijski sodnijski aparatčik ovadi svojo državo OZN, čeprav bi bil pravi naslov za ovadbo Beograd, saj se je bilo treba braniti pred njim, pa tega menda ne bi smeli, ker je to proti mednarodnim pravilom. Slovenski družbeno politični prostor se bo zaokrožil in uravnovesil, ko bomo razumeli, da mora država imeti vse strani političnih strank, da mora imeti svoje šiptarje pa bosance, pa zamorce, pa svoj harlemski in bazarski orient, pa svoje gosposke četrti, pa svojo manjšino, s katero bomo normalno živeli, pa svoje žide v bankah, pa svojo vojsko, ki jo bomo res hoteli za svojo, ker je iz naših otrok. Pa svoje pisatelje in novinarje, ki bodo lektorji političnega prostora. To bo pa čez tri volitve, če ne bodo Hrvatje medtem zavzeli nuklearke, če se ne bo Rusija razlila po Evropi in če bo končno sosedu tista krava crknila, da nam bo šlo lahko potem vse v klasje. In ker je zaenkrat tako slabo, bi bilo v tem času, ki nam je morda na voljo, pametno, da malo bolj poskrbimo zase in za svojo državo.

Konservativnosti bo treba v našem političnem prostoru spet dati tisto konotacijo, ki ji gre. Zdaj je še vedno v kontekstu partijskega recidiva in pomeni nekaj temnega, nazadnjaškega...

V letih pred osamosvojitvijo so intelektualci veliko govorili o slovenskem kulturnem prostoru, ki sega prek državnih (takrat še republiških) meja in o pomenu, ki ga imajo intelektualno in materialno za Slovence Slovenci po svetu. Zdi se, da tega kapitala nismo znali izrabiti. Ali pa so bila le naša pričakovanja prevelika?

Enotnega kulturnega slovenskega prostora ni in ga še ne bo, dokler se slovenska država ne bo stabilizirala. Do takrat bodo izseljenci primerni za pridobivanje strankarskega denarja v Sloveniji, izseljenski kulturniki pa bodo še kar naprej razočarani nad Slovenijo, ker je v njeni literaturi toliko nemoralnih izrazov, ki jih leta štirideset še ni bilo. Slovenija je za njih azil vsega lepega in travmatičnega, a žal preteklega, za nas pa so izseljenci vse prisrčnosti vredni rojaki, ki jih v našem peklenskem vsakdanu pač ni več. Svetovni slovenski kongres je primer slovenske nezrelosti, da bi vzpostavila enotni slovenski kulturni prostor. Vsi, razen avstralske konference, so imeli z njim politične namene, vsi, levi in desni, črni in rdeči. In ko niso zmagali, so ga raztrgali vsi. Tukaj ni tragičnih in krivično prizadetih funkcionarjev, ampak so tragični samo tisti izseljenci, ki so mislili, da lahko res nekaj nastane iz kongresa. Nastale pa so vreščeče zdrahe. Ampak postaviti ga bo treba znova, s čisto drugačnimi ljudmi, ki bodo vedeli, da kljub vitalni politiki, ki je vsak trenutek pripravljena na zdraho, to žalostno pleme Slovencev nevitalno izumira in se ne plodi, kljub dvojini, ki bi morala zvezati jaz in ti. Zdaj pa smo kar naprej in vedno bolj mi, pa vi. ●

Pogovarjal se je Jani Virk

Slovenec, 15.jan.94

PABERKI

LJUBLJANSKI ŽUPANI

V Ljubljani se je razvnela huda debata, ko je njen župan ing. Jože Strgar na novoletnem sprejemu za novinarje izjavil, da bi moralo biti na ploščah županov ime Leona Rupnika, ki je s skrajnim modus vivendi neštetokrat posredoval za internirance, skrbel za socialno skrbstvo ter za pomoč beguncem (iz Gorenjske in Štajerske in preprečil njihovo mobilizacijo v nemško vojsko), ne pa imena štirih mednarodnih arch-revolucionarjev.

V kontraverzijo se je (čisto po nepotrebnem) vpletel tudi dr. Dimitrij Rupel z izjavo, da bi to **"škodilo mednarodnemu ugledu Slovenije"**.

Dr. Rupel - ki je kazal veliko moralno držo, ko je na obisku v Ottawi, kjer se je trudil za priznanje Slovenije, izjavil, da dela to iz idealizma za slovensko državo in da ga pri tem delitev delnic nič ne zanima - gotovo ni pomislil, da so afere HITa, ELANa, PRIMEXa in udbomafije zdaleka bolj škodljive ugledu slovenske države, kot litanije o kolaboracionizmu, to še zlasti, ker so **župani Jersey in Guersney otokov v Kanalu dobili po vojni od angleške vlade odlikovanja, da so med nemško okupacijo tako spretno sodelovali in ohranjali angleške prebivalce teh otokov.**

GDČ. MILI KUS - ODPRLA "BUSINESS" V LJUBLJANI

The Financial Post v Torontu (jan. 7. 94) poroča, da je Kanadčanka - slovenskega pokolenja - gdč. Mili Kus pred kratkim odpotovala v Ljubljano, da bo končala s pripravami ustanoviti podjetje delniških investicij. Postala bo tako edina Kanadčanka, ki bo delala v finančni služnostni industriji v Sloveniji.

Gospodična Kus ima večletno izkustvo v znanih kanadskih finančnih institucijah, kot Merill Lynch Canada Inc., National Trust in Jones Heward. Bo edina "Chartered Financial Analyst" v Sloveniji, kjer je, po njeni izjavi, znanje o investment analizi, skoraj nepoznano.

Gdc. Mili Kus želimo pri njenih načrtih veliko uspeha.

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenia"

Vam nudi razne finančne usluge. Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

na 618 Manning Ave., Toronto

Torek-sreda 10am - 3pm
Četrtek-petek 10am - 8pm
Sobota 10am - 1pm **Tel. : 531-8475**

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek-sreda 10am - 3pm
Četrtek-petek 10am - 8pm
Sobota 9am - 12pm **Tel. : 255-1742**

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem

Petek 1pm - 8pm
Sobota 10am - 1pm **Tel. : 578-7511**

SLOVENIA DISCOVERING OF A EUROPEAN NATION

DR. JOŽKO ŠAVLI

V kratkem bo izšla zelo pomembna knjiga v slovenskem in angleškem jeziku. Naslov knjige v angleškem jeziku: SLOVENIA - discovering of a European Nation; v slovenskem: SLOVENIJA - podoba evropskega naroda. Obe izdaji bosta dobrodošli vsem Slovencem v matični domovini, zamejstvu, zlasti pa mlajšemu slovenskemu rodu po svetu.

Kako predstaviti Slovenijo domačinu in tujcu? Tako se je zastavljalo vprašanje, na katerega je bilo treba odgovoriti pri novi izdaji knjige o domovini Sloveniji; knjige, ki ne bo ponavljala starih, že stokrat prepisanih trditev o "ubogem", "tlačenem" in večno "zasužnjenem" Slovencu, ki naj ga vedno kdo odrešuje: **slovanstvo, jugoslovanstvo, pa socializem ali komunizem, in kdo ve še kdo.**

Novo delo, ki ga je založba Jutro nameravala izdati, naj bi Slovence predstavilo svetu v izvirni podobi, kot narod s staro **državnostjo, bogato kulturo, duhovnostjo, doživetji, z lepoto svoje domačije.** Nalogo za sestavo tega dela je prevzel dr. Jožko Šavli; nastalo je, še zlasti ob spodbujanju zastopnika založbe Radivoja Humarja, edinstveno delo o Sloveniji, ki mu ne najdemo primerjave.

Predstavitev Slovenije temelji na zgodovinski podlagi. Prikazana je na kratko slovenska zgodovina od začetkov do danes. Vmes si sledijo vsakovrstni sestavki iz življenja našega naroda, predstavljeni v povsem drugačni podobi, ko smo je bili doslej vajeni.

Ali se ne spomnimo npr. še iz šole, ko navajajo, da so koroški vitezi pozdravili pevca Ulrika Liechtensteina s pozdravom : "Buge vas prime gralva Venus" (Bog vas sprejmi, kraljeva Venera), ko je preoblečen v Venero leta 1227 dospel na Koroško? To pomeni, da je bilo takratno viteštvo v naših deželah slovensko. Da ne govorimo potem o vladarskih simbolih, kot je npr. **znameniti Slovenski klobuk, pa o bogato izrezanih vladarskih pečatih; rožnatih pečatih, značilnih samo za karantanske dežele... Pa slovenska obramba pred Turki, ki je reševala Evropo, itd..**

In ko Valvasor poroča o slovenski zemlji, **omenja lov na polhe. Še danes obstaja, in nima primere na svetu (Dormice Hunt). Pa o Ustoličevanju, Poklanjanju, pa o Napoleonu, in v tistem času o Baragi, ki je šel med Indijance. In nekaj o simbolu Rdečega nageljna, pa o slovenskem bančništvu, itd.,itd. Povsod prisotna misel o slovenski državnosti, ki se je ohranjala skozi vso Avstrijo. To je tisto odkritje, ki nam ga je skrivala bodisi nemškutarska kot panslovanska oz. jugoslovanska stran.**

Knjiga je večjega obsega oz. velikosti, vendar ima nad 200 strani in nad 150 izbranih slik: od slovenskih **državniških simbolov in zemljevidov do vsega, kar je pomembno za slovensko kulturo in zgodovino.** Okvirna cena znaša 25 Kan.$ in mogoče kak dolar za poštnino. Tako za slovensko kot za angleško izdajo.

Obe knjigi sta skoraj enaki. Angleška izdaja ima vložek iz romana J. Jurčiča o Juriju Kozjaku. Slovenska izdaja pa ima ob koncu poglavje o grboslovju, ki pri Slovencih doslej ni obstajalo.

Obenem pa izide še tretja knjiga istega pisca z naslovom **SLOVENSKA ZNAMENJA** (cena enaka). V njej bodo ponatisnjeni sestavki o slovenskih simbolih iz Glasa Korotana, ki je izhajal na Dunaju, in iz časnika 2000 (v Ljubljani). To so študije o **Slovenskem klobuku, Črnem panterju, Lipi, Rdečem nageljnu, Zlatorogu, Knežjem kamnu, Vojvodskem stolu, dodan je še sestavek o Gospe Sveti kot stari Marijini podobi, pa o hišnih znamenjih** in zapis ob zlati maši Iv. Tomažiča ter ob smrti M. Bora. Slednja dva sta bila skupaj z dr. Šavlijem pobudnika studijev o naših (nejugoslovanskih) prednikih Venetih, kar je dokraja pretreslo jugoslovansko idejo.

.....

Naročila za knjige sprejemamo pri Slovenski državi.

ZBOROVANJE DRUŽBE ZA SLOVENSKE ŠTUDIJE IN NJENO SREČANJE S KANADSKO SLOVENSKO SKUPNOSTJO V TORONTU

Redno tradicionalno znanstveno srečanje Družbe za slovenske študije (Society for Slovene Studies) - jubilejno, ob dvajseti obletnici njenega delovanja (1973-1993) - je bilo letos del letne konvencije Ameriškega združenja učiteljev slovanskih in vzhodnoevropskih jezikov (American Association of Teachers of Slavic and East European Languages - AATSEEL), ki je bilo od 28. do 30. decembra v Marriot Eaton Centre Hotelu v Torontu.

Družba za slovenske študije je imela na programu tri srečanja: dve znanstveni sekciji in svoj letni organizacijski-poslovni sestanek. Ena od sekcij, posvečena manjšim slovanskim književnostim v današnjem svetu, posebno in podrobnejše slovenski književnosti v našem času, je bila na sporedu v četrtek, 30. decembra. Glavni govornik te sekcije je bil profesor dr. France Bernik, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, in redni član Society for Slovene Studies v ZDA. Akademik France Bernik je govoril o temi: "National and Universal in Slovene Literature" - Narodno in univerzalno v slovenski književnosti. Njegovemu predavanju je sledil program angleških prevodov iz moderne slovenske poezije. V tem delu programa je profesor Michael Biggins (University of Kansas) predstavil izbor svojih prevodov iz slovenske poezije, še zlasti iz pesniškega opusa Tomaža Salamuna; profesor Lena M. Lenček (Reed College) - izbor svojih prevodov iz poezije Joža Lavrenčiča; profesor Tom Ložar (Valie College) pa izbor svojih prevodov iz poezije Edvarda Kocbeka.

V sekciji, posvečeni problemom slovenskega jezikoslovja, ki je bila prav tako v četrtek, 30. decembra, in ki jo je vodil profesor David Stermole, (University of Toronto), je bilo eno jezikoslovno predavanje profesorja Toma Priestlyja (Univ. of Alberta) o "Problematiki glagolske derivacije v slovenščini", na osnovi lastnega psiholingvističnega raziskovanja v Sloveniji, in poročilo profesorice Irene Winnerjeve (Massachusetts College of Arts), o svojem dolgoročnem raziskovanju podobnosti in kontinuitete etničnih sestavin v življenju vaške skupnosti v Žirovnici na Notranjskem v Sloveniji, in dvojnostnih sestavin v njih izseljenskih skupnostih v Ameriki, še posebno v Clevelandu, Ohio. Od članov Družbe za slovenske študije je v sekciji posvečeni "Slovanski dialektologiji", profesor Raymond Miller (Bowdoin College), predstavil svoje dolgoročno raziskovanje "Morfološke preblematike v slovenskih dialektih". Letni organizacijski-poslovni sestanek Družbe za slovenske študije je bil prav tako v četrtek, 30. decembra; na njem so bili odobreni načrti za delovanje Družbe za slovenske študije na vrsti ameriških in mednarodnih konferenc v prihodnjem letu.

Najlepše doživetje ob obisku Kanade pa je gostom in članom Družbe za slovenske študije pripravila v sredo zvečer Kanadska slovenska skupnost župnije Marije Pomagaj na Manning Street v središču Toronta pod vodstvom gospe Cvetke Kocijančič, dr. Franceta Habjana in dr. Davida Stermoleta. Po obisku cerkve in po ogledu umetnin pokojnega Franceta Goršeta v cerkvi - vodil ga je župnik g. Valentin Batič - je v farni dvorani sledil spored srečanja s prijateljskim družabnim sprejemom, z nagovori, večerjo, nastopom dekliškega zbora in toplim pozdravnim programom. Program srečanja je vodil prof. dr. David Stermole, ki je v svojem nagovoru toplo pozdravil goste, še posebno veleposlanika Republike Slovenije, gospoda Marjana Majcna in njegovo gospo, ki sta za to priliko prišla iz Ottawe, in visokega gosta iz Ljubljane, akademika dr. Franceta Bernika, predsednika SAZU v Ljubljani in njegovo gospo. Po nagovoru veleposlanika Majcena in dr. Bernika, so člani Družbe za slovenske študije v kratkih nastopih predstavili svoje delovanje v Družbi. V tem delu programa so sodelovali prof. dr. Tom Priestly (Univ. of Alberta, Edmonton), urednik glasila Slovene Studies: Journal of the Society for Slovene Studies, in prof. dr. Rado L.Lenček, vodja Raziskovalnega in dokumentacijskega centra Družbe za slovenske studije, na Kolumbijski univerzi (Columbia University) v New Yorku. Po tem programu je sledil nastop zbora Plamen, ki ga je vodila gospa Marija Ahačič-Pollak, ki je dal osnovni ton slovenskega vzdušja in domačnosti na prireditvi. Še prav poseben užitek vsem pa je bila pogostitev, ki so jo pripravile gospe pri fari Marije Pomagaj v Torontu s svojo domačo, pristno slovensko večerjo.

Dr.R.Lencek

SLS+SKD IN ŠE KDO ?

V ISKANJU KONSTRUKTIVNE DESNICE NAJ BO OSNOVA POŠTENJE

Mnogo besed je že bilo izrečenih in napisanih o vprašanju, zakaj ne pride do enotnosti teh dveh tako sorodnih strank v Sloveniji. Ne bomo posegali kot sodniki v to delikatno debato, vendar je treba povedati, da koercivna formula, po kateri bi se MORALA ena stranka enostavno PRIDRUŽITI drugi, ne bo rodila uspeha. Že misel sama o prisili je v demokraciji odurna. Spominja na zelo staro stranko, ki je že od časa dr. I. Šušteršiča bolehala na ideji, da mora biti vse, kar je "katoliškega" pod klobukom "družbe, ki se je stalno zbirala v kleti ali kavarni hotela Union", kot piše dekan Škerbec v knjigi: "Pregled novodobnega slovenskega katoliškega gibanja I."(str. 16, 65). A danes so novi časi, ki zahtevajo več razumevanja in prepričevalnosti.

Predsednik SKD, prof. Peterle, je menda že na Novega leta dan 1993 v Tinjah izjavil, da je pripravljen odstopiti od predsedstva SKD, če bi to pripomoglo k tako potrebni združitvi. Nimamo razloga dvomiti, da je bil pri tej ponudbi iskren. Če potem tega ni naredil, moramo iskati razloga v njegovi okolici, kjer se nekateri niso bili pripravljeni umakniti s svojih utrjenih položajev.

V tem za demokracijo tako škodljivem položaju, se nam zdi umestno pogledati, kaj o tem misli g. Jurij Terseglav (Slovenec, 15. jan. 1994, str. 22 in 25). Takole piše: "Najbolj pošteno je, (bi bilo, op.ur.) da SLS in SKD na REFERENDUMU, kot najvišji in najprimernejši obliki demokracije vprašata svoje člane, ali želijo združitev in zlitje v novo stranko!... Če bo (bi bil, op. ur.) izid glasovanja pozitiven, morajo odstopiti vsi funkcionarji in voditelji obeh strank in se dati na ustanovnem kongresu nove KONSERVATIVNE stranke v ponovno izvolitev ali neizvolitev".

Pri tej presoji ideje za referendum ne delamo proti nobeni stranki, kakor tudi ne proti njih voditeljem. Želimo pa, da se nesporazum, ki je škodljiv ne samo obema strankama, temveč predvsem demokraciji v Sloveniji, čimprej povoljno reši. Članstvo naj demokratično odloči!

Avgust Kuk

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD!